

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Daň z lihu a vína jako příjem státního rozpočtu

Petra BLÁHOVÁ

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Bláhová Petra

Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Klatovy

Název práce

Daň z lihu a vína jako příjem státního rozpočtu

Anglický název

Spirit and Wine Tax as State Budget Revenue

Cíle práce

Cílem práce je na základě literární rešerše popsat systém předpisu a výběru spotřební daně se zaměřením na daň z lihu a vína. Na základě analýzy bude zhodnocen vliv legislativních změn na výběr těchto daní. Budou vystihnuty hlavní nedostatky systému a navrženy změny, které by přinesly jednodušší administrativní zpracování a zajištění vyššího příjmu státního rozpočtu z daní z lihu a vína.

Metodika

Pro zpracování literární rešerše bude využita metoda studia odborné literatury a legislativních předpisů. Aktuální informace budou čerpány z odborných časopisů a internetových zdrojů. Využita bude metoda deskripce, komparace, analýzy dat.

Harmonogram zpracování

získání podkladových materiálů, odborných publikací k literární rešerši: 01/2011 - 05/2011

zpracování literární rešerše: 06/2011 - 09/2011

zpracování praktické části a formulování závěrů práce: 10/2011 - 12/2011

úpravy a dokončení práce: 01/2012 - 02/2012

odevzdání práce: 03/2012

konzultace s vedoucím práce: 01/2011 - 03/2012 (podle potřeby studenta)

průběžné předkládání dílčích částí práce: 09/2011, 12/2011, 02/2012

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

daň, daň z lihu, daň z vína, daňový systém, plátce, předmět daně, sazba daně, spotřební daň, správce daně, státní rozpočet, zákon o spotřebních daních

Doporučené zdroje informací

KOTENOVÁ, Bohumila, PETROVÁ, Petra, TOMÍČEK, Milan. Zákon o spotřebních daních Komentář, 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, ISBN 978-80-7357-549-6

ŠULC, Ivo. Zákon o spotřebních daních s komentářem k 1.4.2010, 3. aktualizované vydání, Praha: ANAG, 2010, ISBN 978-80-7263-608-2

587/1992 Sb., o spotřebních daních
13/1993 Sb., celní zákon
337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů

internetové stránky:
České daňové správa www.cds.mfcr.cz
Celní správa www.celnisprava.cz
Ministerstvo financí www.mfcr.cz

Vedoucí práce

Stará Dana, Ing.

Termín odevzdání

březen 2012

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 8.11.2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Daň z lihu a vína jako příjem státního rozpočtu“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Petra Bláhová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Daně Staré za její vstřícný přístup při vedení bakalářské práce, praktické rady, které mi poskytla a pomohla tak ke zkvalitnění mé práce a podporu při zpracování této práce.

Daň z lihu a vína jako příjem státního rozpočtu

Spirit and Wine Tax as State Budget Revenue

Souhrn:

Bakalářská práce se zabývá spotřebními daněmi. Jedná se hlavně o spotřební daň z lihu a spotřební daň z vína. V současné době je toto téma v České republice velmi aktuální. Objevily se zprávy o černém trhu s lihovinami, daňových únicích a dokonce zprávy o úmrtí občanů způsobené otravou metylalkoholem. Je zřejmé, že zvyšování spotřebních daní nevede k vyšším příjmům z nich, ale naopak vyšší daně znamenají vyšší motivaci k neodvedení daní do státního rozpočtu. Na základě deskripce současného stavu a kompilace dostupných informací byla navržena opatření pro dlouhodobé omezení černého trhu s lihem a lihovinami.

Klíčová slova:

daň, daň z lihu, daň z vína, daňový systém, plátce, předmět daně, sazba daně, spotřební daň, správce daně, státní rozpočet, zákon o spotřebních daních

Summary:

The bachelor dissertation is concerned with the excise taxes. It means mainly the excise duty of spirit and wine. This theme is very topical issues in the Czech Republic at present. There are showed up the news relating to the black market with spirits, tax evasions and person's death put through the methylated spirits. It's apparent that the result of the excise duty's increasing does not mean higher income from them but the other way the higher taxes mean the better motivation for non-payment them to the state budget. There are suggested measures for restriction of the black market with spirits and alcohol in a long-term according to description of contemporary situation and the compilation of freely available information.

key words:

tax, tax on alcohol, tax on wine, tax systém, payer, subject to tax, tax rate, excise, tax administrator, State Budget, Law on Excise Tax

OSNOVA:

1. ÚVOD.....	8
2. CÍL PRÁCE A METODIKA.....	9
2.1. Cíl práce	9
2.2. Metodika	9
3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA DANĚ Z LIHU.....	10
A DANĚ Z VÍNA	10
3.1. Historický vývoj daní.....	10
3.1.1. Základní charakteristika daní.....	12
3.1.3. Druhové členění daní v ČR.....	13
3.2. Daně ze spotřeby	14
3.2.1. Všeobecné daně ze spotřeby	14
3.2.2. Selektivní daně ze spotřeby	14
3.2.3. Obecná historie spotřebních daní.....	16
3.2.4. Správa spotřební daně.....	18
3.2.5. Systém spotřebních daní v České republice	18
3.3. Daň z lihu.....	25
3.4. Daň z vína.....	28
3.5. Státní rozpočet České Republiky a jeho důležité složky	30
4. PRAKTICKÁ ČÁST.....	32
4.1. Daňové příjmy státního rozpočtu České Republiky.....	32
4.2. Výběr nepřímých daní do státního rozpočtu ČR.....	33
4.3. Vývoj inkasa spotřebních daní před vstupem ČR do EU	35
4.3.1. Vývoj inkasa spotřební daně z lihu před vstupem ČR do EU	36
4.3.2. Vývoj inkasa spotřební daně z vína před vstupem ČR do EU.....	37
4.4. Systém výběru spotřebních daní po vstupu ČR do EU.....	38
4.4.1. Vývoj inkasa spotřební daně z lihu po vstupu ČR do EU	38
4.4.2. Vývoj inkasa spotřební daně z vína po vstupu ČR do EU.....	42
4.5. Aspekty výběru spotřební daně z lihu a daně z vína.....	45
5. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKU A DOPORUČENÍ.....	49
6. ZÁVĚR.....	54
7. Seznam použitých zdrojů:	58

1. ÚVOD

Daně byly, jsou a budou součástí života každého z nás. Daňový systém není jednoduchý. Daně, to jsou zkrátka zákony, jako každé jiné. Je tedy nutné dokázat se na daně dobře připravit. Protože, kdo je připraven, toho daně nikdy nedostanou.

Prakticky v každém státě je nutné získat prostředky na financování veřejného sektoru. Tedy na financování funkcí státu a veřejné správy. Jde především o financování armády, složek státu, které dbají na udržování pořádku, dodržování zákonů a ochrany práva a majetku, dále na tvorbu a údržbu infrastruktury, náklady související s veřejnou správou a samozřejmě přerozdělování, které souvisí s transferovými platbami plynoucími sociálně potřebným skupinám. K tomu slouží právě daně.

Nejběžnější daní je daň nepřímá. Mezi nepřímé daně je řazena daň z přidané hodnoty a spotřební daně. O nepřímých daních se nevedly dlouhé diskuse jako o přímých daních, ani nejsou tak často podrobovány ekonomické analýze. Přesto jsou pro státní rozpočet většiny států nepostradatelným zdrojem financí a zároveň tvoří významnou složku daňové zátěže obyvatelstva.

V současné době je v České republice téma nepřímých daní velmi aktuální. Média přinášejí zprávy o rozšiřujících se daňových podvodech. Škody způsobené touto trestnou činností se počítají v řádech miliard korun. Jsou to škody způsobené státnímu rozpočtu ČR. Ze statistik vyplývá, že nejvyšší daňové úniky jsou právě u nepřímých daní.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl práce

Cílem práce je na základě literární rešerše popsat systém předpisu a výběru spotřební daně se zaměřením na daň z lihu a daň z vína a navržený změny, které by přinesly jednodušší administrativní zpracování a zajištění vyššího příjmu státního rozpočtu z daní z lihu a vína. V práci bude vyhodnocen význam daní z lihu a z vína v příjmech státního rozpočtu. Budou navržena opatření, která by vedla k vyššímu příjmu a ke snížení daňových úniků.

2.2. Metodika

Úvodní část práce je věnována základnímu přehledu pojmů týkajících se daní, jejich vývoji, druhům daní v daňové soustavě České republiky a zejména spotřebním daním včetně jejich rozdělení, obecné historie a systému v České republice. Pro zpracování této části je využita metoda studia odborné literatury a legislativních předpisů.

Analytická část práce je rozdělena do tří základních celků. První celek obsahuje analýzu výběru daní do státního rozpočtu. Jedná se o analýzu všech daní. Druhá část obsahuje analýzu samotných nepřímých daní do státního rozpočtu za období před účinností zákona o spotřebních daních a období účinnosti zákona, tj. od 1.1.2004. Jsou zde vyzdvíženy legislativní změny, které mají vliv na výběr spotřebních daní z lihu a z vína. Dále uvedeny faktory, které přispívají nebo naopak značně ovlivňují výši inkasa spotřebních daní do státního rozpočtu. Ve třetím bloku je rozebrán největší problém u výběru spotřebních daní – tj. černý trh. Celá analytická část je zpracována na základě podkladů Ministerstva financí ČR, České daňové správy a Celní správy ČR. Ke zvýšení efektivity potlačení hlavního problému při výběru spotřebních daní bylo využito analýzy, deskripce a komparace.

3. TEORETICKÁ VÝCHODISKA DANĚ Z LIHU A DANĚ Z VÍNA

Řada autorů specifikuje daně z nejrůznějších hledisek. Vždy se ale jedná o jasně vymezenou skupinu peněz proudící od občanů a ekonomických subjektů ke státu.

„Daně totiž evokují spíše dobrovolný výdej - tzv. dávání. Daně však jsou nedobrovolné a spíše je vystihuje termín berně, jelikož nám někdo bere peníze. Pojem berně se dříve používal a byl prakticky jediným textem, který současně daně označoval. Právní experti a sociologové spíše doporučili používat termín daně, který není pro člověka tak útočně laděný právě jako termín berně.“ [9]

Daně jsou povinné platby do veřejných rozpočtů.

3.1. Historický vývoj daní

„O tom, že na plnění svých funkcí potřebuje stát peníze, nikdo nepochybuje. Výběr daní představuje zásadní způsob, jak si stát tyto peníze opatřuje, a zákon určuje, jakým postupem tak činí.“ [4]

Daně, i když ne v podobě, jak jsou známy nyní, mají stejně dlouhou historii jako stát. Stát, ať už byl představován kýmkoli, vždy cítil nutnost hradit určité potřeby, např. obranu země stejně jako válečné výpravy slibující nejen dobytí nových území, ale také bohatou kořist, nebo provoz panovníkova dvoru. Záhy byla také pocíťována potřeba vytváření rezerv pro „horší“ časy, tak vznikly dávky z obilí.

„Takové potřeby nebylo možno kvalitně uspokojovat bez vymezení toho, kdo, kdy a v jaké výši má přispívat do společné pokladny. Státní moc začala zavazovat jednotlivce k převzetí vymezeného podílu na úhradě společných potřeb. Stát začal výběr daní vynucovat. A zárodek daní byl na světě.“ [8]

„Vznik daní je spojen se vznikem prvních státních celků. Už bible uvádí, že desátá část úrody by měla být odevzdána k přerozdělení a k podpoře kněží. Již od vzniku naturálních dávek se začaly objevovat tendence, jak se těmto povinnostem vyhnout. Bylo to dáno nejen chudobou, neúnosnou výší daní, ale i prostou nechutí člověka odevzdat část svého majetku státu. Z toho také logicky plyne, že výběrčí daní byli ti nejméně oblíbení „státní úředníci“. [3]

Ve středověku vše vlastnil panovník a i zde se odváděly dávky tzv. regály. Tyto daně byly placeny panovníkovi, byly značně vysoké a daňové břemeno leželo na méně majetných a chudých poddaných. To často vedlo ke vzpourám a revolucím.

„S počátkem novověku se daně stávají pravidelným (periodicky vybíraným) zdrojem státní pokladny. V této době hrály hlavní úlohu akcízy a cla. Akcízy byly vyhlašovány jako jednostranná vůle panovníka. Jednalo se o daně z prodeje, které měly dvě formy. Jednak postihovaly zboží formou spotřební daně na vybrané druhy statků a pak jako obchodové daně, právní převody zboží. Význam akcíz stoupl po třicetileté válce, kdy již panovník nepotřeboval k jejich vyhlášení souhlas stavů a mohly se zvyšovat jejich sazby. Cla se z počátečních tranzitních a vývozních postupně měnila na dovozní a to se všemi důsledky plynoucími z této skutečnosti.“[3]

Z důvodu nutnosti pravidelných periodických příjmů vznikaly v 19. století první ucelené daňové soustavy. Byly formulovány zásady těchto soustav, především zásada všeobecnosti, která odbourávala do té doby platná privilegia šlechty. Přímé daně začaly postihovat občany podle majetku či příjmů, zdaněny byly také zisky a mzdy. Z akcízů se vyvinuly nepřímé daně, především spotřební daň, která začala narůstat, neboť se stala hlavním zdrojem státních příjmů.

„Od 80. let 20. století zaznamenaly tržní ekonomiky mnohé daňové reformy. Jako univerzální daň byla zavedena daň z přidané hodnoty. K moci se dostaly konzervativní vlády, což ovšem neznamenalo, že fiskální politika byla zcela špatná. Postupně začalo docházet k harmonizaci daňových soustav uvnitř Evropského společenství, která by měla postupně vést ke sjednocené Evropě. V současném finančním světě i na poli teorie jsou daně chápány jako důležitý ekonomický prvek propojující celou ekonomiku. Daně spojují

všechny subjekty nejen na poli fiskální politiky, ale také zároveň zpětně ukazují, jak vyspěle stát funguje na poli veřejné politiky.“ [3]

Daňový systém České republiky je ve svých hlavních znacích podobný systémům většiny vyspělých zemí, zejména evropských. Daňové příjmy pocházejí zhruba ve stejné míře z nepřímých a přímých daní.

3.1.1. Základní charakteristika daní

Daň může nabývat různorodých forem, a tak ji lze nejlépe definovat podle několika vlastností.

Charakteristické vlastnosti daní:

- povinná
- zákonem uložená platba
- plyne do veřejného rozpočtu
- nenávratná
- neekvivalentní
- neúčelová

„Jako povinná platba se daň odlišuje od příspěvku, který se poskytuje dobrovolně na nějaký bohumilý účel. Povinnost platit daň lze interpretovat i právně, neboť je nesporné, že omezuje svobodu jednotlivce. Takový postup je v právním státě možný pouze na základě uložení povinnosti všeobecně závaznou právní normou, kterou v případě daní je vždy zákon. Přesně podle zákonů dané země je nutné daně odvádět. Nenávratnost odlišuje daň především od půjčky a spočívá v tom, že zaplacenou daň nikdy nelze požadovat po státu zpět. Neekvivalentnost daně značí, že díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá žádný nebo téměř žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na výdajích veřejných rozpočtů nebo spotřebovávat veřejně poskytované statky. Daň je zpravidla neúčelová, protože nikdo, po zaplacení daně, neví, co bude z těchto prostředků financováno.“ [8]

Daně jsou obvykle placeny v penězích. Z historického hlediska byly daně odváděny, placeny v naturáliích, prací či vojenskými službami. Daň je jednostrannou povinností bez jakéhokoliv nároku plátce na plnění ze strany států. Fakticky se daně vybírají na základě několika podnětů.

„Vymezení daní je časově a okolnostně. Časové vybírání daní je odvislé od jasně daných intervalů (daň z příjmu, DPH, daň silniční) nebo dle předem stanovených okolností (daň darovací, daň dědická). Daně jsou následně po vybrání přerozdělovány.“ [9]

3.1.3. Druhé členění daní v ČR

Druhy daní se prakticky nemění, jde o setrvalý stav. Druhy daní jsou složitou záležitostí. „Daně působí na daňové subjekty přímo a nepřímo. Přímé mění relativní ceny zboží a příjmy subjektů a nepřímo se tento vliv odráží v životní úrovni, v možnostech podnikání, vlastnění majetku atd. Nepřímý vliv daní, byť není relativně viditelný, tak dokáže být významnější než vliv přímý.“ [3]

Přímé daně

V současné době se mezi přímé daně v České republice řadí:

1. daň z příjmů fyzických osob
2. daň z příjmů právnických osob
3. daň z nemovitostí
4. daň silniční
5. daň dědická a darovací
6. daň z převodu nemovitost

Nepřímé daně

Do nepřímých daní zahrnujeme:

1. daň z přidané hodnoty
2. spotřební daně
3. cla
4. ostatní nepřímé daně

„Daňová soustava, jak je známá v současné době, začala na území České republiky platit od 1. 1. 1993. K významným změnám došlo v roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Od 1. 1. 2004 začala platit nová úprava spotřebních daní a od 1. 5. 2004 byla přijata nová úprava daně z přidané hodnoty. Od 1. 1. 2008 se soustava daní rozšířila o nové tři ekologické daně, a to daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny (z. č. 261/2007 Sb., část 45. až 47.).“ [2]

3.2. Daně ze spotřeby

Daně ze spotřeby v zemích Evropské unie jsou v procesu harmonizace daňových systému nejdále. Stávají se součástí ceny zboží a služeb, a jejich výběr souvisí s přechodem zboží přes hranice státu. Harmonizovány jsou předmět daně a sazba daně. V poslední době se podíl daní ze spotřeby zvyšuje. Projevuje se to jednak tím, že daň z přidané hodnoty se stala nedílnou součástí daňových příjmů vyspělých zemí, ale i zaváděním nových selektivních daní ze spotřeby.

Daň ze spotřeby lze rozdělit na všeobecné a selektivní neboli výběrové.

3.2.1. Všeobecné daně ze spotřeby

Všeobecnou daní ze spotřeby je daň z přidané hodnoty. Podléhá jí dodání zboží, poskytování služeb, převod nemovitostí a dovoz zboží z třetích zemí. Výhodou této daně je možnost mít velmi široký předmět daně. Nemusí se omezit pouze na zboží. Sazba daně z přidané hodnoty je základní tj. 20% a snížená sazba je 14%.

3.2.2. Selektivní daně ze spotřeby

Výběrovými neboli selektivními daněmi ze spotřeby jsou spotřební daně, kterým podléhá pět komodit zboží. Jedná se o daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z vína, daň z piva a daň z tabákových výrobků.

Předmětem daní je jejich výroba a dovoz. Základem daní je počet fyzických jednotek vyrobeného nebo dovezeného zboží. Sazby jsou pevné a diferencované.

Od roku 2008 nacházejí v českém daňovém systému své místo daně k ochraně životního prostředí, pro které se užívá název daně z energií. Název pro tento typ daní není ustálen, dále se označuje jako ekologické nebo zelené.

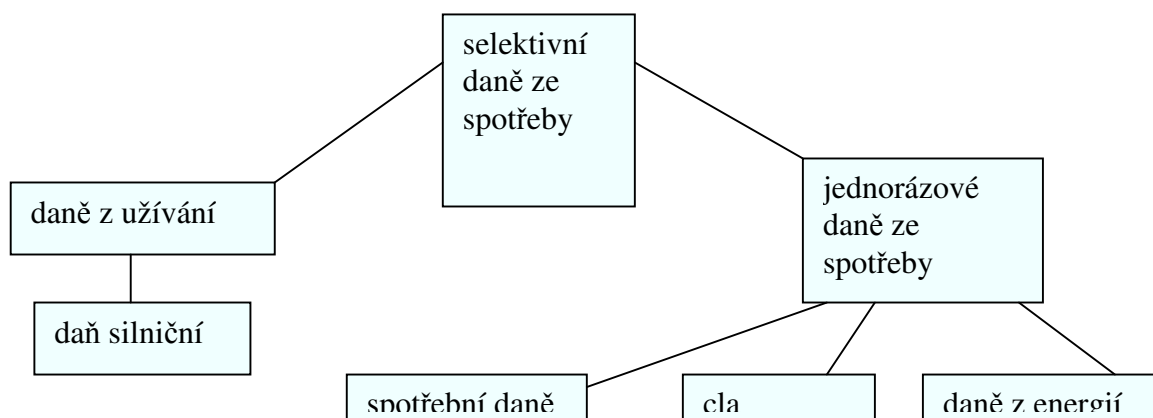
„V současné době se jedná o tři daně, a to daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Těmito daněmi se zatěžují dodávky energií konečnému spotřebiteli. Jde o daně nového typu s výrazně ekologickým aspektem, jejich význam se bude v následujících letech v České republice zvyšovat, když ne z jiného důvodu, tak proto, že Česko k tomu donutí legislativa Evropské unie.“ [8]

Jak už název napovídá, nejsou selektivní daně ukládány plošně, ale předmět daně je omezen jen na vybrané komodity.

Typickými správci daně jsou územní finanční orgány a celní orgány. Kompetence těchto správních úřadů ke správě daní vyplývá ze zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a ze zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Výběr skupiny selektivních daní nespadá do kompetence finančních úřadů, ale provádějí je celní orgány. Výjimku představuje daň silniční, která je spravována místními finančními úřady.

Schéma č. 1 Selektivní daně ze spotřeby v České republice

Zdroj: vlastní zpracování

Clo, resp. celní poplatek, je dávka vybíraná státem při přechodu zboží přes celní hranici. Stát, nebo skupina států je používá jako tzv. ochranný prostředek (aby ochránil svůj vnitřní trh před zbožím z okolních zemí), jako prostředek ekonomické formy politického boje a v neposlední řadě jako prostředek, jak získat peníze. Vybírání cla kontroluje celní správa (celní úřad) té dané země a řídí se celním zákonem.

Ekologické daně (daně z paliv, aut, uhlí, elektřiny apod.) jsou nástroje, které umožňují zahrnutí škod, které způsobuje lidská činnost životnímu prostředí, do cen produkce. V rámci první etapy ekologické daňové reformy byl přijat zákon č. 261/2007 Sb., kterým se zavádí tzv. „ekologické daně“. V této oblasti se rozlišují následující daně:

- daň ze zemního plynu a některých dalších plynů (část čtyřicátá pátá zákona č. 261/2007 Sb.)
- daň z pevných paliv (část čtyřicátá šestá zákona č. 261/2007 Sb.)
- daň z elektřiny (část čtyřicátá sedmá zákona č. 261/2007 Sb.) [10]

Spotřební daně jsou významným zástupcem skupiny selektivních daní ze spotřeby.

3.2.3. Obecná historie spotřebních daní

Spotřební daně patří historicky mezi nejstarší daně a již od dob svého vzniku vždy představovaly významný zdroj příjmů pro státní pokladnu. Stát jimi cíleně zatěžuje prodej nebo spotřebu úzké skupiny výrobků.

„Jde přitom o velmi stabilní a relativně dobře odhadnutelný zdroj příjmu především díky nízké cenové a důchodové pružnosti poptávky u většiny výrobků, které této dani podléhají. Dále lze uvést důvody zdravotní nebo ekologické, neboť jde často o výrobky, jejichž spotřeba negativně ovlivňuje zdravotní stav obyvatelstva nebo nepříznivě působí na životní prostředí.“ [8]

Spotřební daně se v České republice vybírají již od 19. století. V tomto období se vyskytují první zmínky o dani z vína a dani z lihu. Dani podléhají různé komodity. Jednalo se o to, zda šlo o venkov či město. Ve městech se zdaňovalo hlavně víno, pivo, maso, mouka a obilí. Na venkově šlo o víno, maso a dobytek.

„V polovině 19. století byl ze všeobecné potravní daně vyňat líh. Vzniklo tak samostatné zdaňování kořalky při výrobě. Ke konci 19. století vznikaly další orgány určené ke správě spotřebních daní. Jednalo se o poradní sbory, spravující zdanění piva, lihu, cukru a minerální oleje.

Po uzavření Mnichovské dohody a vyhlášení protektorátu Čechy a Morava zůstala finanční a daňová správa v podobném stavu jako za První republiky.

V období 1945 – 1948 spotřební daň z lihu byla nahrazena monopolem lihovým. Zrušila se povinnost platit spotřební daň z lihu, jelikož potřebný příjem do státního rozpočtu byl již započten do ceny.“ [1]

„Radikální změny v celém systému veřejné správy, spojené s převzetím moci komunistickou stranou v roce 1948, se pochopitelně nevyhnuly ani správě daňové a celní. Počínaje rokem 1949 byla zrušena prakticky sto let budovaná struktura daňové správy, byly zrušeny všechny stávající daňové úřady a výkon daňové správy byl přenesen na národní výbory. Zaváděly se daně odpovídající socialistickému hospodaření. Vznikla živnostenská daň, zemědělská daň, daň z literární a umělecké činnosti, daň ze samostatné činnosti, daň z úroků z úsporných vkladů, daň z obratu, spotřební daně a fiskální monopoly byly nahrazeny všeobecnou daní, došlo k úpravám v odvodu zisku znárodněných podniků. Daňová správa soustředěná u národních výborů plně odpovídala tehdejšímu politickým a ekonomickým poměrům. Jediným vlastníkem byl stát, popř. družstva, byly pochopitelně potlačeny ekonomické nástroje včetně daní. Tento proces byl dovršen v roce 1952 daňovou reformou, která od 1. ledna 1953 zrušila všechna dosud platná ustanovení dřívějších hmotných i procesních předpisů. V 70. letech byly vytvořeny samostatné finanční správy, které byly vyjmuté ze sféry národních výborů a podřízené Ministerstvu financí. Bylo vytvořeno 85, později 82 okresních (v Praze obvodních) finančních správ, a sedm krajských finančních správ a Finanční správa v hlavním městě Praze. Po více než dvaceti letech se tedy správa daní vrátila do resortu financí.“[12]

Po pádu komunistického režimu, v listopadu 1989, bylo nutno provést ve stávajících daňových předpisech řadu změn. Bylo třeba výrazně reformovat a přebudovat daňovou soustavu. Dosavadní daňový systém vycházel ze socialistických zásad ekonomiky a bránil

tak vzniku a rozvoji podnikání. Proto v průběhu let 1990-1992 doznaly stávající daňové zákony řadu zásadních proměn.

Nová daňová soustava byla upravena zákonem o soustavě daní a poplatků, který taxativně vymezil druhy daní. V platnosti zůstal až do roku 2003.

3.2.4. Správa spotřební daně

Správu spotřební daně přebírají od nabytí účinnosti zákona o spotřebních daních celní orgány. Správu spotřebních daní vykonávají celní úřady a celní ředitelství příslušné podle sídla nebo místa pobytu plátce daně, pokud zákon o spotřebních daních nestanoví jinak.

„Soustavu celních orgánů tvoří Generální ředitelství cel se sídlem v Praze, osm celních ředitelství a 54 celních úřadů podle zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Celní orgány jsou věcně příslušné ke správě spotřebních daní, ekologických daní a vykonávají také správu daně z přidané hodnoty při dovozu zboží do tuzemska.“ [2]

3.2.5. Systém spotřebních daní v České republice

V příjmech státního rozpočtu hrají spotřební daně velmi důležitou úlohu. Spotřební daně se v České republice užívají od 1. 1. 1993. Jejich režim byl do roku 2004 upraven zákonem č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. Od konce roku 2003 byl nahrazen zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. I tento zákon byl již mnohokrát novelizován.

„Cílem jednotlivých novel bylo kromě úprav sazeb spotřebních daní a opatření k zamezení daňových úniků tak, jak se postupem času objevovaly, také sblížení právní úpravy spotřebních daní platných v České republice s právním režimem Evropské unie. Postupně se zpřesňovaly definice předmětu spotřebních daní, sazby spotřebních daní se přibližovaly minimálním sazbám platným v Evropské unii, upravoval se režim osvobození od daně apod. Dnes platný zákon o spotřebních daních je již poplatný režimu Evropské unie. V souladu s ustanovením čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod je možno daně uložit výlučně na základě zákona.“ [7]

Spotřební daně jsou daněmi nepřímými a daňovými poplatníky jsou všichni, kteří výrobky zatížené touto daní nakupují tzn. že daňové břemeno nese jiný subjekt, v tomto případě zákazník, než který daň odvádí, tím může být například výrobce.

„Podstatné však je, že osoby, které daň do státního rozpočtu odvádějí, a to pod svojí majetkovou odpovědností, jsou plátcí této daně. Spotřební daně jsou odváděny jednorázově a daň je stanovena částkou za jednotku množství jednotlivých výrobků. Protože předmětem spotřební daně jsou věci určené druhově, tak jedním z důvodů, proč zákon o spotřebních daních klade zvláštní požadavky na vedení přesné dokumentace, je právě to, aby bylo možné jednoznačně posoudit, zda byla spotřební daň za konkrétní množství vybraných výrobků řádně uhrazena.“ [5]

Spotřební daně by měly být přísně neutrální, neměla by se jimi řešit ekologie a jiná opatření, zvýhodnění úvěrů, státem garantované zakázky apod. Bohužel spotřební daně jsou dost významné politikum, a proto nejsou neutrální.

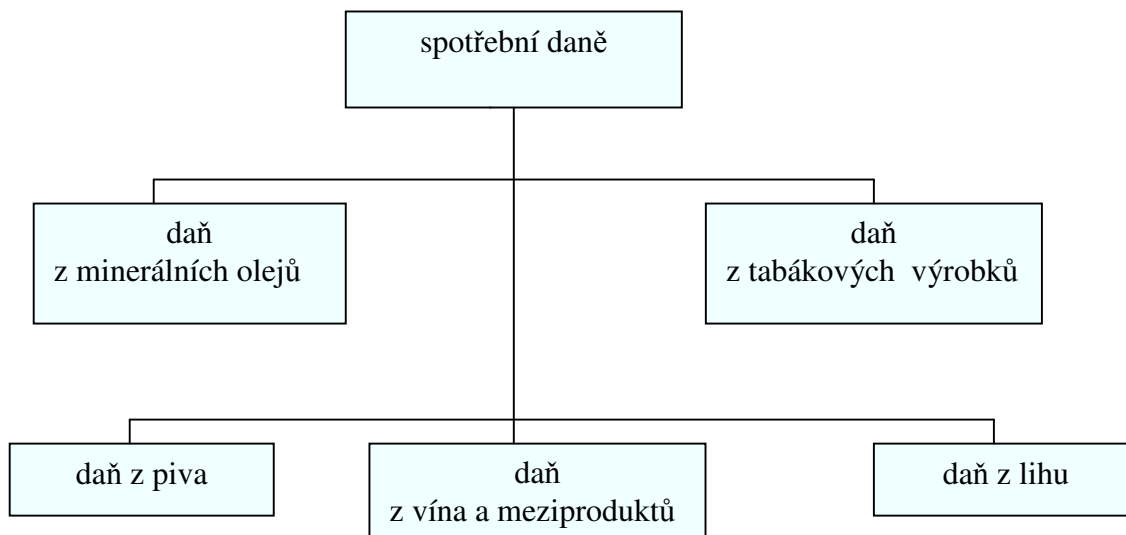
„První neutralita – spotřební daně by měly být jednotné bez ohledu na velikost plátce (Vinařské závody Mikulov i drobný vinař – plátce), nemělo by dojít k odlišnému uplatnění této daně v různých regionech.

Druhá neutralita – podpora podnikatelů – spotřební daň platí pro výrobky jak dovezené, tak i vyrobené v tuzemsku.“ [7]

„V rámci Evropské unie jsou spotřební daně harmonizovány podobně jako všeobecná daň ze spotřeby – daň z přidané hodnoty. Směrnicemi EU je pevně stanoveno, co povinně musí být předmětem spotřebních daní, a co lze od spotřební daně osvobodit. Pro jednotlivé skupiny zboží jsou zároveň stanoveny minimální sazby daně, jejichž výši Česká republika splňuje. Aby se zamezilo daňovým únikům, je prostřednictvím směrnic harmonizován i vznik povinnosti daň přiznat a zaplatit. Ten se liší v případě energetických daní a ostatních spotřebních daní.“ [8]

V následujícím schématu je uveden přehled spotřebních daní.

Schéma č. 2 Přehled spotřebních daní

Zdroj: vlastní zpracování

„V §1 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů jsou obecně vymezeny jednotlivé výrobky, které podléhají spotřebním daním, a v návaznosti na to i jednotlivé spotřební daně. Zároveň pro výrobky podléhající spotřební dani tento paragraf zavádí legislativní zkratku „vybrané výrobky“. Jiné než vybrané výrobky nemohou podléhat spotřební dani.“[5]

Daňové náležitosti

„Daně jsou ukládány na základě zákona, který stanoví daňovou povinnost, podmínky jejího vzniku, trvání, zániku a další náležitosti. Zákon tedy vymezuje náležitosti daňově prvního vztahu. Aby mohl daňově právní vztah vzniknout, musí mít určité náležitosti. Mezi základní náležitosti patří:

- subjekt daně
- objekt (předmět) daně
- základ daně
- sazba daně

Mimo tyto základní náležitosti obsahují příslušné právní vztahy i doplňkové prvky, které se ale nemusí vyskytovat v každém daňovém zákonu.“ [6]

Plátcí daně

„Aby se fyzická osoba stala daňovým subjektem, poplatníkem nebo plátcem daně, musí to vyplývat ze zákona. Zákon buď považuje příslušnou osobu za daňový subjekt, za poplatníka, anebo ji považuje za plátce daně. Pojem plátce daně je v daňové legislativě hodně používán, neboť charakterizuje osoby, právnické nebo fyzické, které mají ve srovnání s osobami, které takto označit nelze, zvláštní povinnosti, jež jsou jim přiřazeny jednotlivými daňovými předpisy. Pro všechny tyto osoby, plátce daně, je ale charakteristické, že mají ve svých povinnostech skrytě povinnost „výběrčího daní“. Na rozdíl od poplatníků, kteří odvádějí do státní pokladny daňové odvody přímo za svou osobu, plátcí daně vybírají od určitých osob daně a pod svou majetkovou odpovědností tyto vybrané daně odvádějí do státní pokladny. Jde tedy o tzv. nepřímou při výběru daní.“ [7]

Původní zákon o spotřebních daních (platný do konce roku 2003) určoval jako okruh plátců daně všechny právnické nebo fyzické osoby, které v tuzemsku vyráběly, do České republiky dovážely nebo z České republiky vyvážely vybrané výrobky. Za plátce byly také považovány osoby, které zneužily osvobození od daně nebo vrácení spotřební daně, a ty osoby, které neprokázaly, že skladovaly nebo prodávaly vybrané výrobky řádně zdaněné nebo oprávněně nabyté bez daně. Mezi plátce patřily i osoby, které uplatňovaly nárok na vrácení spotřební daně.

„Podle nové úpravy zákona o spotřebních daních jsou plátcí daně definováni kategoricky obecně. Konkrétně pak jejich vymezení upřesňují i jednotlivá ustanovení, která se přímo týkají případných komodit vybraných výrobků.

Základní rozdělení plátců podle právního hlediska:

- provozovatel daňového skladu
- výrobce
- oprávněný příjemce

- oprávněný odesílatel
- daňový zástupce (ten je upraven jen do konce března 2010-od 1. dubna 2010 je bez náhrady zrušen)
- daňový zástupce pro zasílání vybraných výrobků
- ostatní osoby“ [7]

Plátcem je právnická nebo fyzická osoba, která je provozovatelem daňového skladu, oprávněným příjemcem, oprávněným odesílatelem nebo výrobcem, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit. Ta vzniká například okamžikem uvedení výrobků do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky. Až na výjimky se musí osoby registrovat jako plátcí u celního úřadu, a to nejpozději do dne vzniku první povinnosti daň přiznat a zaplatit. Ta osoba, která uplatňuje nárok na vrácení daně, se registruje nejpozději v den prvního uplatnění nároku na vrácení daně (pokud není již evidována jako plátcem).

Daňovým skladem je prostorově ohraničené místo na daňovém území České republiky, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek stanovených tímto zákonem vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá, pokud zákon o SD nestanoví jinak, přičemž hranice takového místa nesmějí být přerušeny s výjimkou případu, kdy tímto místem prochází veřejná komunikace.

„Daňová povinnost vzniká výrobou vybraných výrobků na daňovém území Evropského společenství nebo dovozem vybraných výrobků na daňové území Evropského společenství. Povinnost daň ve stanovené lhůtě přiznat a zaplatit vzniká okamžikem uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky. Při dovozu vybraných výrobků vzniká povinnost daň přiznat a zaplatit dnem vzniku celního dluhu, pokud vybrané výrobky nebyly uvedeny do režimu podmíněného osvobození od daně nebo nejsou od daně osvobozeny zcela.

Podmíněným osvobozením od spotřební daně se rozumí v souladu s §3 písm. d) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění ,odklad povinnosti přiznat, vyměřit a zaplatit daň (spotřební) do dne uvedení vybraných výrobků do volného daňového oběhu.

V souladu s § 19 odst. 1 písm. a) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních se vybraný výrobek nachází v režimu podmíněného osvobození od daně, jestliže je umístěn v daňovém skladu. Daňový sklad je definován v § 3 písm. f zákona o spotřebních daních (již výše uvedeno).

V případě dovozu (uvedení výrobků do volného daňového oběhu) odpovídá společně a nerozdílně za daň kromě plátce daně také právnická nebo fyzická osoba, jejímž jménem byly vybrané výrobky do volného daňového oběhu uvedeny. V případě neoprávněného dovozu (uvedení výrobků do volného daňového oběhu) odpovídá za daň společně a nerozdílně také právnická nebo fyzická osoba, která se na tomto neoprávněném dovozu (uvedení výrobků do volného daňového oběhu) podílela.

Pro veškeré komodity zahrnuté do spotřební daně byl zaveden institut „vyšší moci“, podle kterého nevzniká povinnost přiznat a zaplatit daň v případě ztráty či znehodnocení, a to v důsledku neodvratitelné a nepředvídatelné události.“ [15]

Výpočet daně

Samotná daň u jednotlivých výrobků se vypočítá vynásobením základu daně sazbou daně, která je pro ně stanovena.

Sazby daně

Sazba daně je výše daně na daňovou jednotku. Je to měřítko, prostřednictvím kterého se ze základu daně stanoví velikost daně.

„Daňové sazby jsou členěny:

1. ve vztahu k druhu základu daně na:

- jednotné a diferencované

Jednotná sazba daně se vyznačuje stejnou sazbou pro všechny typy a druhy předmět daně (např. sazba daně u daně z převodu nemovitostí). Diferencovaná sazba daně se liší podle druhu předmětu daně (např. sazby u silniční daně). Sazba daně však může být

diferencovaná i podle jiných kritérií, např. podle subjektu daně, což je u daně dědické a darovací, kde jsou sazby daně diferencovány podle příbuzenského vztahu.

2. ve vztahu změny velikosti daně ke změně velikosti základu daně na:

- pevné a relativní

Pevná sazba daně je stanovena absolutní částkou (v Kč) bez ohledu na hodnotové vyjádření daňového základu. A relativní sazba daně je vyjádřena v %. Relativní sazby lze členit na lineární, progresivní a degresivní.

Sazba u spotřebních daní je pevná (kromě cigaret), tj. v Kč na měřící jednotku a diferencovaná podle druhu výrobku.“ [6]

Základ daně

Základem daně je kvantifikovaný předmět daně, z něhož se daň vyměřuje. Objekt daně vymezuje důvod daňové povinnosti, daňový základ pak určuje, z čeho se daň vyměřuje.

Základ daně je specifikovaný a upravený předmět zdanění podle zákonných pravidel. Je vyjádřený stanoveným způsobem tj. v Kč nebo měrných jednotkách (např. hektolitry nebo m²). Základ daně je třeba vymezit nejen věcně, ale i časově.

Základem spotřební daně je množství vybraného výrobku vyjádřené v měřících jednotkách a u cigaret také cena pro konečného spotřebitele.

Předmět daně

Předmětem (objektem) daně je hospodářská skutečnost tj. majetek, důchod, spotřeba výrobků a služeb. Na základě skutečnosti je možné poplatníkovi uložit daňovou povinnost.

Předmět zdanění musí být ještě jednoznačně a úplně vymezen každým zákonem, kterým se vymezuje konkrétní daňová povinnost. Protože toto vymezení bývá široké, doplňuje se vynětím z daňové povinnosti. Vynětí z daňové povinnosti potom určuje, na který typ předmětu zdanění se daňový zákon a tím daňová povinnost jím vymezená nevztahuje.

Daňová povinnost se vztahuje na předmět zdanění mimo té jeho části, která je vyňata z daňové povinnosti.

Do základu daně se také nezahrnuje ta část předmětu zdanění, která je od daně osvobozena. Osvobození od daně vymezuje typy předmětu zdanění, ze kterých se daň vyměřuje.

Předmětem spotřebních daní jsou podle zákona o spotřebních daních vybrané výrobky vyrobené na daňovém území Evropského společenství nebo na toto území dovezené. Předmětem nejsou vybrané výrobky již jednou spotřební daní zdaněné. Tím se zaručuje jednorázovost spotřebních daní.

Osvobození od daně je v zákoně řešeno v paragrafech jednotlivých výrobků spotřebních daní. Některé výrobky jsou podle uvedených paragrafů od spotřební daně trvale osvobozeny, např. líh používaný pro farmaceutické a potravinářské výrobky.

3.3. Daň z lihu

„Mimo obecného stanovení osoby **plátce spotřební daně** (tj. fyzická a právnická osoba, která je provozovatelem daňového skladu a již vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit), je plátcem daně z lihu i právnická nebo fyzická osoba, která doveze nebo nakoupí líh či výrobky s lihem, který je osvobozen od daně. Jedná se především o líh, který je určen jako vstupní materiál pro výrobu potravin a léčiv nebo líh, který je obsažen v látkách používaných pro aromatizaci nápojů a potravin. Plátcem daně z lihu jsou i osoby, které skladují, dopravují nebo uvádějí do volného daňového oběhu ve větším množství líh, který je předmětem daně z lihu. Větší množství lihu je stanoveno na 10 l konečných výrobků.“ [19]

Základem daně pro účely tohoto zákona je množství lihu vyjádřené v hektolitrech etanolu při teplotě 20 °C zaokrouhlené na dvě desetinná místa.

Sazba daně je výše daně na daňovou jednotku. U daně z lihu jsou sazby stanoveny v Kč za hektolitr a to ve výši:

Tabulka č. 1 Sazby daně u spotřební daně z lihu

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně	
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	28 500	Kč/hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení	28 500	Kč/hl etanolu
	líh obsažený v destilátech ovocných z pěstitelského pálení	14 300	Kč/hl etanolu
ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	28 500	Kč/hl etanolu

Zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

Líh, který je obsažený v jakémkoli výrobku a je předmětem daně z lihu, je zdaněn sazbou 28 500 Kč/hl lihu. Výjimku tvoří líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení, tento líh je zdaněn sazbou 14 300 Kč/hl lihu. Tato výjimka byla dohodnuta Českou republikou při přístupových rozhovorech s Evropskou unií. Cílem této výjimky je zachovat v České republice tradiční domácí výrobu ovocných destilátů.

Podmínky pěstitelského pálení jsou upraveny zákonem č. 61/1997 Sb., o lihu. Jednou z podstatných podmínek pro uplatnění sazby daně z lihu pro líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení je dodržení množství 30 litrů etanolu vyrobeného v jednom výrobním období a ze surovin, které jsou výsledkem pěstitelské činnosti pěstitele. V případě, že provozovatel vyrobí pro pěstitele v daném období více jak 30 litrů etanolu, je nadprodukce zdaněna základní sazbou lihu a povolených 30 l etanolu sazbou sníženou. Další velmi důležitou podmínkou pro uplatnění nižší sazby je zákaz prodeje ovocného destilátu vyrobeného pěstitelským pálením.

„Předmětem spotřební daně z lihu je etylalkohol (etanol) získaný destilací nebo jiným oddělením ze zkvašených cukerných roztoků pocházejících ze škrobnatých nebo

cukerných surovin nebo z jiných surovin obsahujících líh kvasný, destilací nebo jiným oddělením ze zkvašených roztoků pocházejících z celulózy nebo synteticky.“ [18]

Předmětem daně z lihu se v případě, že obsahují více jak 22 % objemových lihu stávají i vína z čerstvých hroznů, vinný mošt, Vermut a ostatní vína z čerstvých hroznů, připravené pomocí aromatických bylin nebo jiných látek a kvašené nápoje (např. jablečné víno, medovina apod.), která jsou jinak předmětem daně z vína a meziproductů.

Pro posouzení, zda výrobek obsahující líh je předmětem daně z lihu, je podstatné zjištění, zda líh je v takovém výrobku denaturován. V případě, že denaturace lihu nebyla provedena odpovídajícím druhem denaturačního prostředku nebo množstvím dle vyhlášky Ministerstva zemědělství, pohlíží se na tento líh jako na nedenaturovaný a při splnění ostatních podmínek vymezených zákonem o spotřebních daních je předmětem daně z lihu.

Dle §71 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních je **od daně osvobozen** také líh

- určený k použití jako materiál vstupující v rámci podnikatelské činnosti do výrobků při výrobě potravin, potravních doplňků, látek přídatných, látek určených k aromatizaci potravin a látek pomocných, s výjimkou výrobků uvedených pod kódy nomenklatury 2207 a 2208,
- ve výrobcích potravinářských uvedených pod písmenem a), pokud obsah lihu v nich nepřesahuje 8,5 litru etanolu ve 100 kg výrobku u čokoládových výrobků nebo 5 litrů etanolu ve 100 kg výrobku u ostatních výrobků, a etanol obsažený v léčivech, toto osvobození se nevztahuje na výrobky uvedené pod kódy nomenklatury 2207 a 2208,
- v látkách určených k aromatizaci nápojů, přičemž obsah etanolu v těchto nápojích nepřesáhne 1,2 % objemových, nebo jiných potravin s výjimkou výrobků uvedených pod kódy nomenklatury 2207 a 2208
- pro výrobu a přípravu léčiv,
- obecně denaturovaný, přiboudlina a líh ve výrobcích, pokud jsou tyto výrobky vyrobeny z lihu denaturovaného podle zvláštního právního předpisu,
- zvláště denaturovaný syntetický a zvláště denaturovaný kvasný určený k použití pro stanovený účel,

- ve výrobcích uvedených pod kódy nomenklatury 2207, 2208, 3301 nebo 3302 znehodnocených podle pokynů a za přítomnosti úředních osob celního úřadu nebo za jejich přítomnosti zničených,
- ve vzorcích odebraných celním úřadem,
- ve vzorcích určených pro povinné rozbory.

Od daně je dále osvobozen líh ve výši technicky zdůvodněných skutečných ztrát, maximálně však do výše stanovených norem ztrát.

Řada výrobků, při jejichž výrobě je líh použit, je tedy od spotřební daně osvobozena. Patří sem například léky obsahující líh, produkty aromatizované za pomoci lihu či některé potraviny obsahující alkohol.

3.4. Daň z vína

Plátcí daně z vína jsou jak fyzické a právnické osoby, které jsou provozovatelem daňového skladu a jíž vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit), tak i osoby, které skladují, dopravují nebo uvádějí do volného daňového oběhu ve větším množství víno, které je předmětem daně z vína. Větší množství vína je stanoveno na 90 l z toho šumivých vín 60l a meziproduktů 20 l konečných výrobků. Plátcem není fyzická osoba, která na daňovém území České republiky vyrábí výhradně tiché víno, za podmínky, že celkové množství vyrobeného tichého vína za kalendářní rok nepřesáhne 2 000 litrů. Malým výrobcem vína se rozumí právnická nebo fyzická osoba, která vyrábí výhradně tiché víno, přičemž průměrná roční výroba nepřevyšuje 1 000 hl a toto víno není vyráběno v podniku na výrobu vybraných výrobků.

Základem daně je množství vína a meziproduktů vyjádřené v hektolitrech.

Podle §96 zákona o spotřebních daních se na šumivá vína a meziprodukty vztahuje **sazba daně** 2340 Kč/hl; na tichá vína se vztahuje daň ve výši 0 Kč/hl.

Předmětem daně z vína a meziproduktů pro účely zákona o spotřebních daních jsou vína, fermentované nápoje a meziprodukty uvedené pod kódy nomenklatury 2204, 2205, 2206, které obsahují více než 1,2 % objemových alkoholu. Předmětem daně z vína a meziproduktů jsou vína z čerstvých hroznů připravené pomocí aromatických bylin nebo

jiných látek a kvašené nápoje (např. jablečné víno, medovina apod.), vinný mošt, vína z čerstvých hroznů a Vermut.

Tento zákon rozlišuje tzv. tichá a šumivá vína. Šumivá vína jsou popsána jako vína plněná do lahví s hřibovitou zátkou pro šumivé víno, která je upevněná zvláštním úchytným zařízením. Tichá vína jsou pak vína, která výše uvedenou definici nespĺňují. Jsou to vína bez obsahu oxidu uhličitěho. Tiché víno, je víno, které nešumí. Není tedy ani perlivé, ani šumivé.

Právě rozlišení na tichá a šumivá vína je velmi důležitě. Tichá vína nejsou zdaňována spotřební daní, naopak šumivá vína a ostatní produkty jsou zdaňovány sazbou 2 340 Kč za hl.

Od daně dle § 97 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních je také **osvobozeno víno a meziprodukty**

- pro výrobu octa uvedeněho pod kódem nomenklatury 2209,
- pro výrobu a přípravu léčiv,
- pro výrobu přísad při výrobě potravin a nápojů, jejichž obsah alkoholu nepřesahuje 1,2 % objemových, nebo
- pro výrobu potravinářských výrobků, pokud obsah alkoholu v nich nepřekročí 8,5 litru alkoholu ve 100 kg výrobku u čokoládových výrobků nebo 5 litrů alkoholu ve 100 kg výrobku u ostatních výrobků.
- od daně jsou dále osvobozena vína a meziprodukty ve výši technicky zdůvodněných skutečných výrobních ztrát.
- od daně je dále osvobozeno víno a meziprodukty určené k použití jako vzorky pro povinné rozbory, nezbytné výrobní zkoušky, nebo jako vzorky odebrané celním úřadem.

U spotřební daně z vína je zaveden pojem **malý výrobce vína**. Tímto výrobcem vína se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba, která vyrábí výhradně tiché víno (§93 odst. 3 zákona o SPD), přičemž průměrná roční výroba tohoto vína nepřevyší 1000 hl a toto víno není vyráběno v podniku na výrobu vybraných výrobků (§19 odst. 2 písm. a) zákona o SPD).

3.5. Státní rozpočet České Republiky a jeho důležité složky

Státní rozpočet je centralizovaný peněžní fond státu. Zaujímá významné místo ve fiskální politice vlády. Je nejvýznamnějším rozpočtem v soustavě veřejných rozpočtů. Schvalují jej zákonodárné sbory a nabývá formy rozpočtového zákona.

Státní rozpočet je základním článkem veřejných financí (příjmy a výdaje státu, jeho územních celků, měst a obcí), protože soustřeďuje největší část příjmů rozpočtové soustavy a nejvíc se podílí na nenávratném přerozdělování značné části HDP přes rozpočtovou soustavu (rozpočty krajů, rozpočty měst a obcí, rozpočty příspěvkových organizací, rozpočty zdravotních pojišťoven a mimorozpočtové fondy spravované ministerstvy dle odvětví).

Základní strukturou státního rozpočtu jsou příjmy a výdaje.

Mezi příjmy státního rozpočtu jsou zařazeny daně přímé (daň z příjmů fyzický a právnických osob, daň z nemovitosti a z převodu nemovitosti, daň darovací a daň dědická, daň silniční) a daně nepřímé (daně spotřební, daň z přidané hodnoty a daň ekologická). Započítávají se sem i příjmy ze sociálního pojištění (nemocenské a důchodové pojištění, příspěvky na politiku zaměstnanosti), poplatky, úroky a příjmy z pronájmu majetku, evropské fondy a ostatní (dotace, dary).

Výdaje státního rozpočtu pokrývají činnosti státu, které jsou dány zákonem nebo ústavou. Mezi další výdaje státního rozpočtu řadíme vládní nákupy (financování chodu státní správy, zajišťování bezpečnosti a obrany země), přímé platby jednotlivcům (podpora v nezaměstnanosti, sociální dávky, důchody), výdaje veřejné (dopravní infrastruktura, školství, zdravotnictví) státní subvence (podpora firem, doprava, zemědělství, export) a dále splácení státního dluhu (jistina + úrok).

Mezi výdaje ze zákona (mandatorní výdaje) jsou řazeny například: dávky sociálního zabezpečení, státní příspěvek na penzijní připojištění a stavební spoření, dávky státní sociální podpory, dávky v nezaměstnanosti atd.

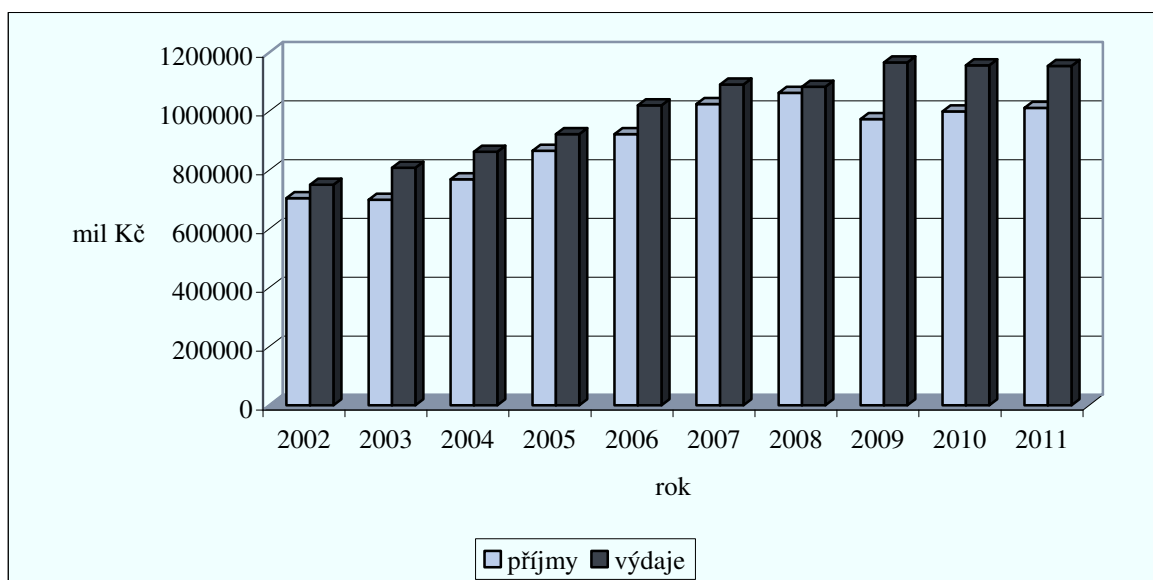
Rozpočet je připravován, schvalován a spravován v určité časové posloupnosti. Ta je obsahem tzv. rozpočtového procesu.

Státní rozpočet je sestavován ve střednědobém výhledu. Tj. rozpočet na daný rok s výhledem dvou bezprostředně po sobě následujících let. Rozpočet je formálně uzavřen státním závěrečným účtem.

Rozdíl mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu v příslušném rozpočtovém období je schodkový též deficitní rozpočet nebo přebytek. Česká republika již od roku 1998 hospodaří s vyššími výdaji než příjmy což vedlo k trvalým schodkům státních rozpočtů.

V následujícím přehledu je sledován skutečný vývoj příjmů a výdajů státních rozpočtů ČR

Graf č.1 Vývoj příjmů a výdajů státních rozpočtů v ČR v letech 2002 - 2011
(v mil Kč)

Zdroj: zpracováno na základě údajů Ministerstva financí ČR

<http://www.mfcr.cz/>

Výnosy ze spotřebních daní plynou do státního rozpočtu v plné výši. Spotřební daně jsou tedy daněmi svěřenými. Výjimkou je daň z minerálních olejů, která je daní sdílenou tzn. že z 90,9 % je přínosem do státního rozpočtu a 9,1 % je příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury.

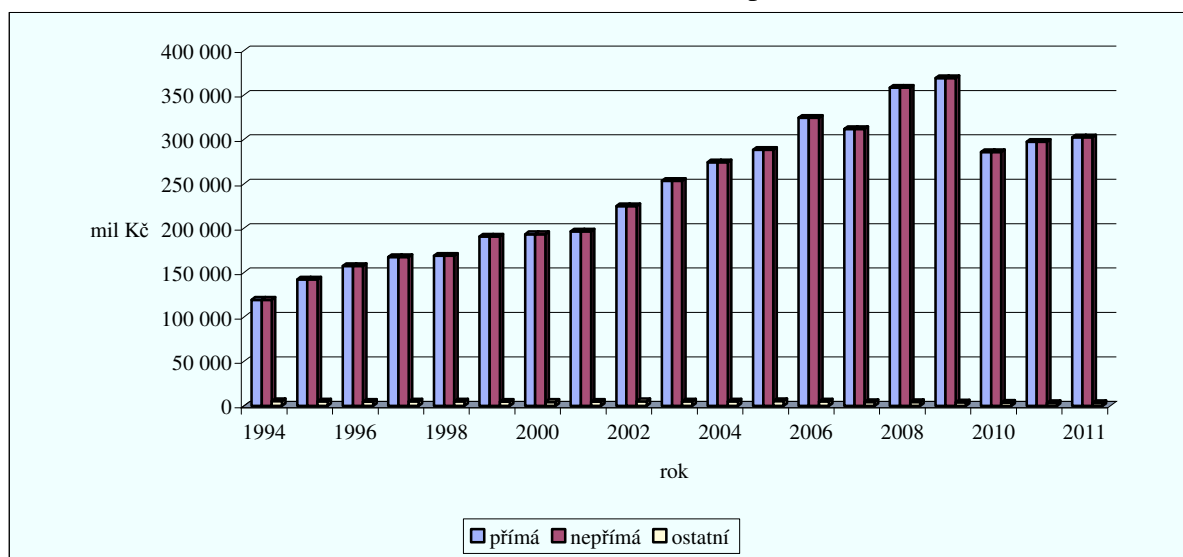
4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Daňové příjmy státního rozpočtu České Republiky

Jak již bylo výše řečeno, do státního rozpočtu ČR plynou daně přímé, nepřímé a ostatní. Kvůli poklesu přímých daní se ale státní rozpočet stává stále závislejší na nepřímých daních. Nepřímé daně nahrazují klesající příjmy z daní z příjmů. Může se to vysvětlit i tak, že podnikatelé sice odvedou nižší daň z příjmů své firmy, ale o to víc zaplatí na DPH a spotřebních daních jako soukromé osoby.

V následujícím grafu je zobrazen vývoj inkasa přímých a nepřímých a ostatních daní do státního rozpočtu ČR. Je zde patrné, že přímý a nepřímý daně jsou na sobě závislé.

Graf č. 2 Vývoj inkasa přímých, nepřímých a ostatních daní v letech 1994 – 2011 do státního rozpočtu ČR (v mil Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z údajů České daňové správy ČR

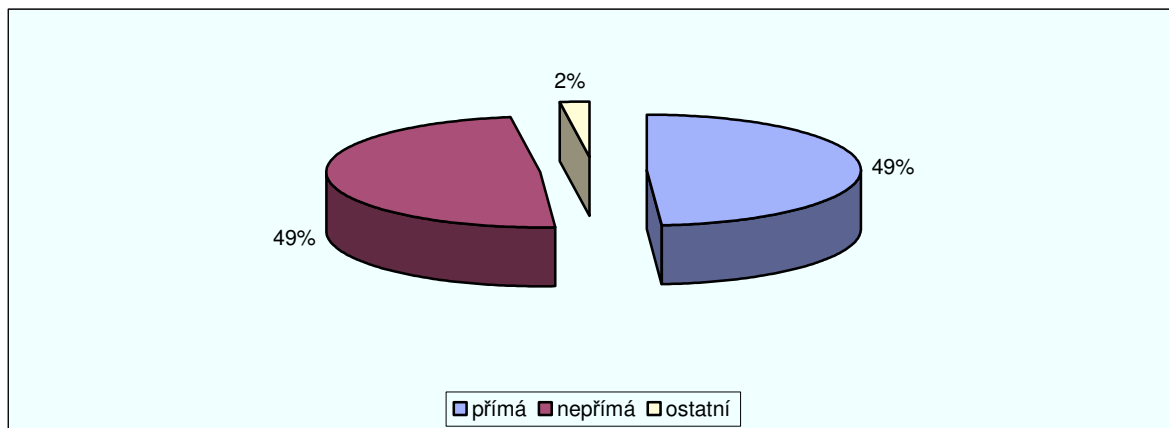
<http://cds.mfcr.cz/>

V procentním podílu jednotlivých položek daní není vidět žádný velký výkyv v přínosu do státního rozpočtu ČR.

Hlavním pilířem u nepřímých daní do státního rozpočtu je daň z přidané hodnoty. A daň z příjmů je pilířem u daní přímých.

Graf č. 3 Procentní podíl inkasa přímých, nepřímých a ostatních daní v letech 1994-2011 do státního rozpočtu ČR (v mil Kč)

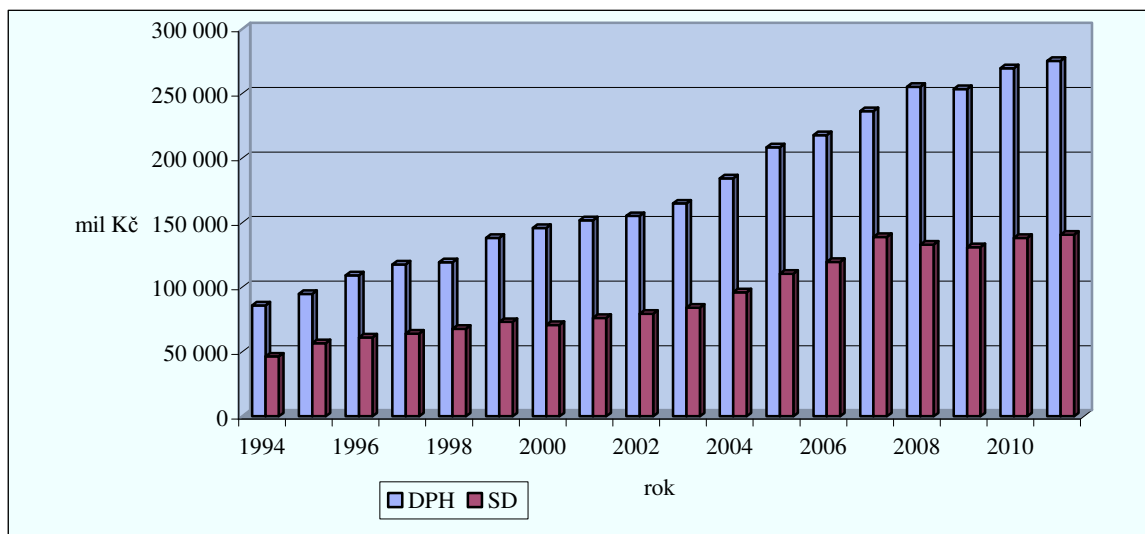
Zdroj: vlastní zpracování z údajů České daňové správy ČR

<http://cds.mfcr.cz/>

4.2. Výběr nepřímých daní do státního rozpočtu ČR

Mezi nepřímé daně jsou řazeny daně spotřební, daň z přidané hodnoty a daně ekologické. Spotřební daně jsou v ČR velmi důležitým příjmem státního rozpočtu. Předčí je pouze daň z přidané hodnoty. Spotřební daně často tvoří i polovinu ceny daného výrobku. Protože jsou spotřební daně vybírány až v zemi spotřeby, je tudíž možné, že jsou v některých zemích výrobky levnější než v jiných. Nepřímé daně jsou pro veřejné rozpočty klíčovým příjmem a jejich význam neustále stoupá. Tento trend není jistě patrný jen v České republice. Ze změn daňového systému v průběhu výběru nepřímých daní je například patrný přesun těžiště zdaňování od přímých daní k daním nepřímým, neboť zatímco se sazby přímých daní postupně snižují, sazby nepřímých daní se naproti tomu zvyšují, čímž jsou kompenzovány výpadky daňových příjmů. Jako příklad lze uvést sazby daně z přidané hodnoty, jejíž základní sazba byla sice snížena z 23 % v roce 1993 na současných 20 %, ale snížená sazba daně stoupla z 5 % na dnešních 14 %. Zvýšení míry zdanění nepřímými daněmi lze ilustrovat též na sazbách selektivních spotřebních daní.

Graf č.4 Vývoj příjmů nepřímých daní v období 1994-2011 (mil Kč)

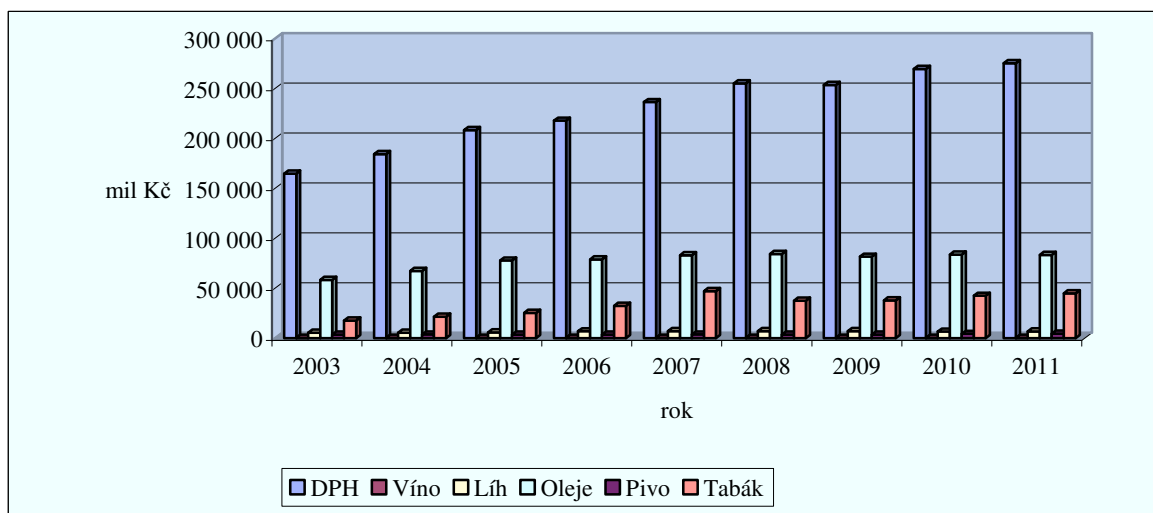

zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

Mezi nejvýznamnější spotřební daň do státního rozpočtu je řazena daň z uhlovodíkových paliv a maziv. Z grafu č. 5 je patrné, že nejvyšší podíl do státního rozpočtu má nepřímá daň z přidané hodnoty. Kdežto za velmi malý přínos do státního rozpočtu lze považovat spotřební daň z vína.

Graf č. 5 Vývoj příjmů vybraných nepřímých daních v období 2003-2011 (mil Kč)

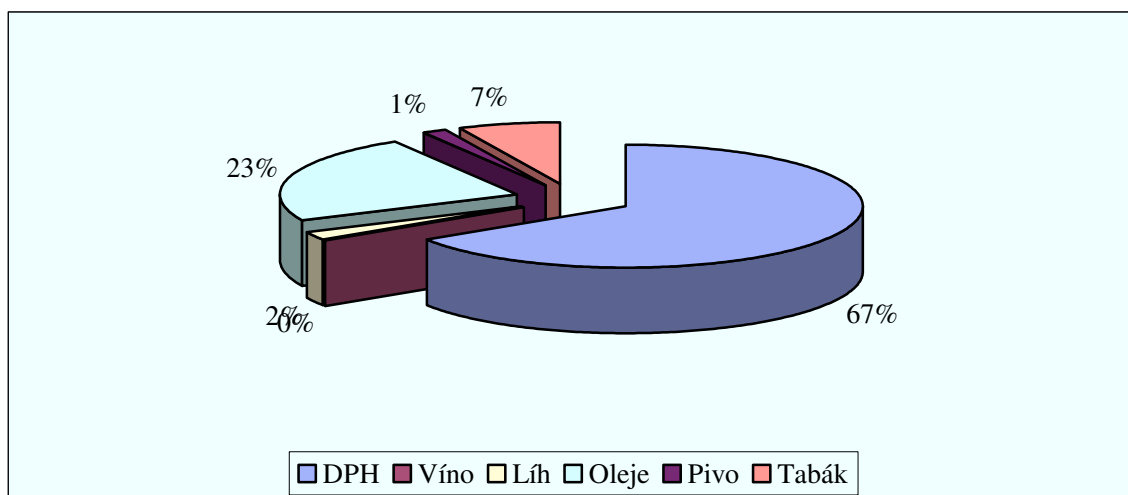

zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

Pro větší přehlednost jsou v následujícím grafu uvedeny vybrané příjmy nepřímých daní do státního rozpočtu ČR v letech 2003- 2011 v procentním podílu jednotlivých položek, za účelem zjištění významu jednotlivých daní v příjmech státního rozpočtu ČR.

Graf č. 6 Procentní podíl vybraných nepřímých daní ve státním rozpočtu ČR v letech 2003-2011 (v mil Kč)

zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

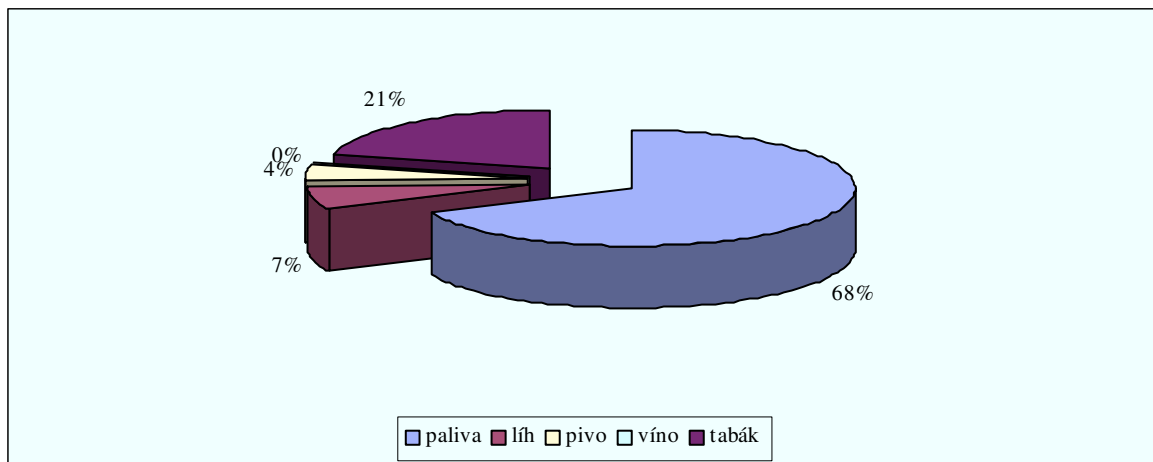
4.3. Vývoj inkasa spotřebních daní před vstupem ČR do EU

Před rokem 2004 byla správa spotřebních daní charakterizována dělenou působností. To znamená, že výrobky, které byly vyrobeny v tuzemsku a podléhaly spotřební dani, byly spravovány územními finančními orgány. Kdežto u výrobků importovaných správu vykonávala celní správa. Nadřízeným orgánem obou institucí bylo ministerstvo financí.

Před rokem 2004 byly výrobky zatížené spotřební daní v České republice zdaňovány hned po dovozu či výrobě. Již od počátku své existence na území státu byly tedy zatíženy spotřební daní. To se v zásadě lišilo od evropské právní úpravy.

Podíl jednotlivých spotřebních daní na celkovém inkasu spotřební daně v roce 2003, před účinností zákona č. 353/2003 Sb., zákon o spotřebních daních je procentuálně vyjádřen v následujícím grafu č. 7

Graf č.7 Procentní podíl vybraných spotřebních daní na inkasu v roce 2003
(v mil Kč, v %)

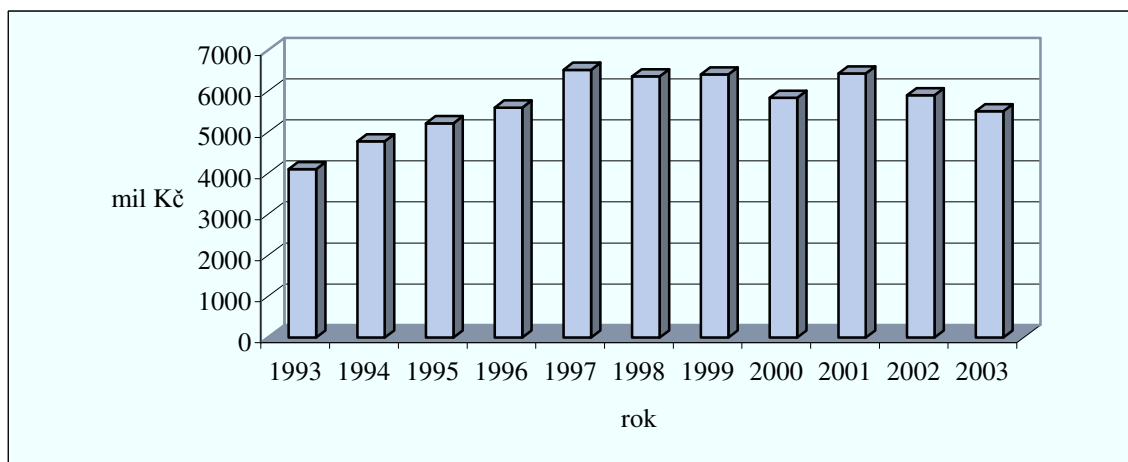
zdroj: vlastní zpracování z údajů Ministerstva financí ČR

www.mfcr.cz

4.3.1. Vývoj inkasa spotřební daně z lihu před vstupem ČR do EU

Z grafu č. 8 vývoje inkasa spotřební daně z lihu v letech 1993 – 2003 je patrné, že v posledních letech jeví křivka znázorňující inkaso daně z lihu negativní sklon. Z výsledků činnosti územních finančních orgánů jsou uvedeny jako snižující faktory snížení odbytu lihovin a zvýšená produkce ovocných destilátů (z pěstitelského pálení), u kterých se uplatňuje snížená sazba spotřební daně. V ČR je přibližně 600 pěstitelských pálenic, které jsou určeny pro zpracování ovoce z vlastních zahrad pěstitelů. Takto získaný alkohol je určen jen pro potřebu pěstitele a jeho rodiny, výslovně je zakázán jeho další prodej.

Graf č.8 Vývoj inkasa spotřební daně z lihu v letech 1993-2003 (mil Kč)

zdroj: vlastní zpracování z údajů Ministerstva financí ČR

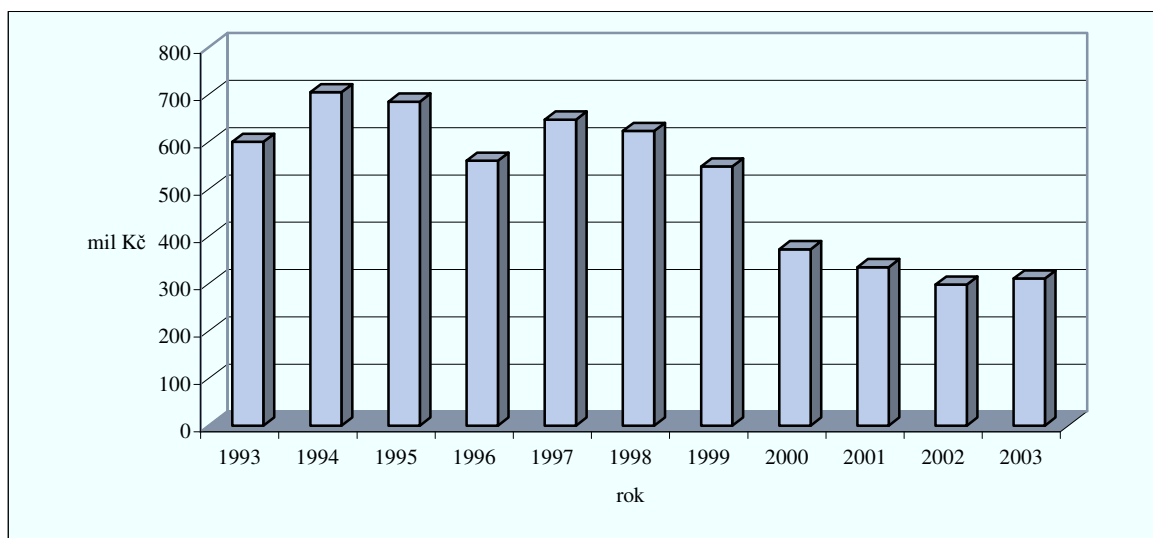
www.mfcr.cz

4.3.2. Vývoj inkasa spotřební daně z vína před vstupem ČR do EU

Daň z vína a meziproductů je v porovnání s ostatními vybranými daněmi téměř zanedbatelným výnosem. K největšímu poklesu došlo v roce 2000, kdy se projevilo zrušení daně z réвовého vína v červenci roku 1999. Snížení výnosu daně ovlivňuje několik faktorů: sortimentní převaha produkce réвовých vín na úkor šumivých vín, částečně i snížení výroby šumivých vín a dovoz širokého sortimentu zahraničních vín na úkor tuzemské produkce nebo přechod některých výrobců vín na výrobky jiných komodit.

Pokles inkasa spotřební daně z vína, který začal již v roce 1999 a byl způsoben zrušením SD z réвовého vína (od 1. 7. 1999) mírně pokračuje i v roce 2001. Snížení výnosu daně ovlivňuje několik faktorů: sortimentní převaha produkce réвовých vín na úkor šumivých vín, částečně i snížení výroby šumivých vín a dovoz širokého sortimentu zahraničních vín na úkor tuzemské produkce nebo přechod některých výrobců vín na výrobky jiných komodit. Propad inkasa byl zaznamenáván i v dalších letech, avšak v menší míře.

Graf č. 9 Vývoj inkasa spotřební daně z vína v letech 1993-2003 (mil Kč)

zdroj: vlastní zpracování z údajů Ministerstva financí ČR

www.mfcr.cz

4.4. Systém výběru spotřebních daní po vstupu ČR do EU

Od roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, se zcela změnil systém výběru spotřebních daní. Byl to mimořádně významný rok pro celní správu České republiky. Účinnost nabývá zákon č. 353/2003 Sb., zákon o spotřebních daních. Na základě evropské právní úpravy se změnil stav výběru spotřebních daní. Spotřební daně se vybírají co nejbližší místu konečné spotřeby.

Zákon tak zásadním způsobem upravil správu SPD zavedením režimu podmíněného osvobození od daně, a tím posunul okamžik vzniku povinnosti daň přiznat a zaplatit. Daň z vybraných výrobků je vybírána v zemi spotřeby bez ohledu na jejich původ.

4.4.1. Vývoj inkasa spotřební daně z lihu po vstupu ČR do EU

Přijetím zákona o spotřebních daní se výrazně změnila i sazby spotřebních daní. Jen u daně z lihu se sazba daně zvýšila z 23400 Kč/hl etanolu u lihu obsaženého ve výrobcích uvedených pod položkou 2207 a 2208 a ostatní a z 9500 Kč/hl etanolu u lihu obsaženého v destilátech ovocných z pěstitelského pálení na

Tabulka č.2 Výše sazby spotřební daně z lihu od 01.05.2004

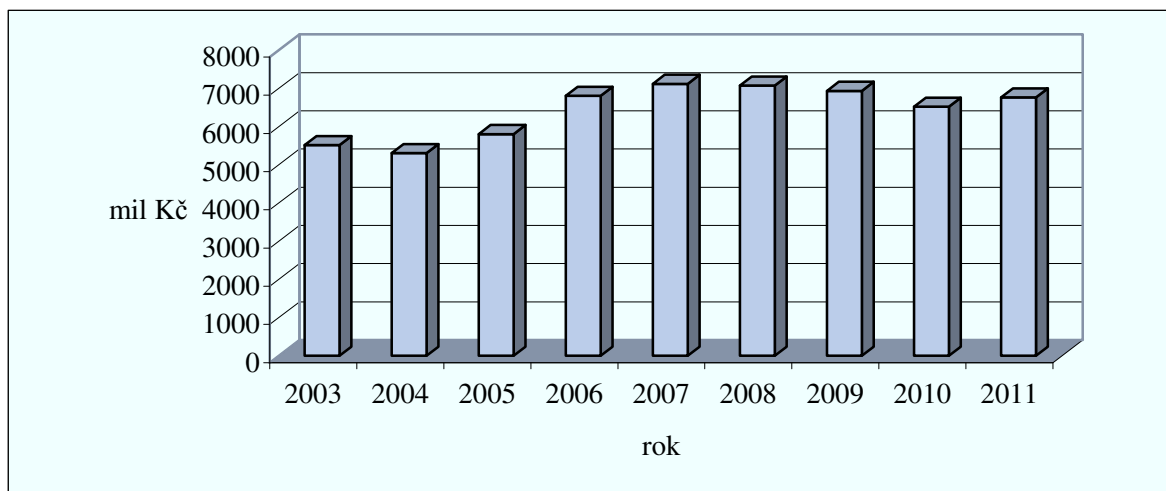
Kód nomenklatury	Text	Sazba daně	
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	26500	Kč/hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení	26500	Kč/hl etanolu
	líh obsažený v destilátech ovocných z pěstitelského pálení ⁴⁹⁾	13300	Kč/hl etanolu
ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	26500	Kč/hl etanolu

Zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

Z grafu vývoje inkasa daně z lihu v letech 2003-2011 do státního rozpočtu ČR je možné vyčíst určitý nárůst inkasa. Na tomto nárůstu se nejvíce podílí legislativní změny zákona jako je povinné značení lihu. Naopak ke snížení inkasa dochází vlivem zvýšení sazeb spotřebních daní od 1.1.2004.

Graf č. 10 Vývoj inkasa spotřební daně z lihu v letech 2003-2011 (mil Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

Z údajů uvedených v grafu č. 10 je patrné, že nárůst inkasa spotřební daně z lihu je nejvyšší v roce 2006 oproti předcházejícím rokům. V tomto roce byl zaznamenán příznivý vývoj inkasa spotřební daně z lihu související se zvýšenou kontrolní činností celních orgánů, ale hlavně se striktním uplatňováním zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a změně zákona o dani z příjmů.

Lih ve spotřebitelském balení vyrobený na daňovém území České republiky nebo dovezený, musí být opatřen kontrolní páskou. Účelem tohoto opatření je omezit nelegální výrobu lihu a zajistit, aby výroba, prodej, skladování i ostatní činnosti s lihem probíhaly v souladu s právními předpisy, které upravují nakládání s lihem a spotřební daň z lihu. Povinnost značení kontrolní páskou je právě stanoven výše uvedeným zákonem.

Na základě tohoto opatření se daří i v následujících letech od roku 2006 udržovat u spotřební daně z lihu trvale rostoucí trend.

I v roce 2008 byl zjištěn značný pokles zajištěného alkoholu, jakož i odhadovaného úniku na cle a daních. Je to hlavně důsledek nastavení účinných legislativních a operativních nástrojů (povinné značení lihu) a legislativní změnou ve způsobu denaturace v Polsku. V tomto roce se ovšem objevily některé nové trendy v oblasti nelegálního obchodování se zbožím zatíženým spotřební daní z lihu. Jedná se zejména tzv. „garážové pálenice“, kde dochází k nelegální výrobě lihu. Lih je rozprodán a následně novým majitelem zpracován

na různé alkoholické nápoje různých značek. Dalším trendem je nelegální výroba alkoholických nápojů z výrobků označených pod KN ex 38140090 a ex 38200000 Jde o **dovezené zboží z Polské republiky**. Ze zboží je odstraněna denaturační směs denaturačním činidlem. Takto nezákonně získaný líh je určen k výrobě lihovin pro černý trh, k výrobě lihovin s originálními nebo vysoce zdařilými padělky kontrolních pásek. Bylo zjištěno, že tyto dovážené lihové směsi se vyskytují nejvíce v Moravskoslezském a Zlínském kraji. **Nelegální obchodování s kontrolními pásky ke značení lihu**, ve skutečnosti se jedná o zcizené kontrolní pásky , které označují nezdaněný alkohol originály kontrolních pásek

Nárůsty sazeb daně, v souvislosti s přijatou novelou zákona o spotřebních daních způsobily v závěru **roku 2009** především v komoditě líh zvýšení výroby lihovin u všech producentů, resp. velkoobchodníků, kteří se předzásobili levnějšími lihovinami, zdaněnými předcházející, nižší sazbou daně. Výrobci lihovin koncem roku reagovali na připravované zvýšení sazeb akcelerací své výroby, přičemž někteří z nich (na základě skokového nárůstu objednávek ze strany velkoobchodu) vyráběli v prosinci 2009 lihoviny v nepřetržitém, třísměnném provozu.

V roce 2010 je zaznamenán nižší příjem do státního rozpočtu u spotřební daně z lihu. Jedním z důvodů je navýšení sazeb daně. Od 01.01.2010 platí sazby daně ve výši

Tabulka č. 4 Sazby daně u spotřební daně z lihu od 01.01.2010

Kód nomenklatury	Text	Sazba daně	
2207	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2207	28 500	Kč/hl etanolu
2208	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod kódem nomenklatury 2208 s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení	28 500	Kč/hl etanolu
	líh obsažený v destilátech ovocných z pěstitelského pálení	14 300	Kč/hl etanolu
ostatní	líh obsažený ve výrobcích uvedených pod ostatními kódy nomenklatury	28 500	Kč/hl etanolu

Zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

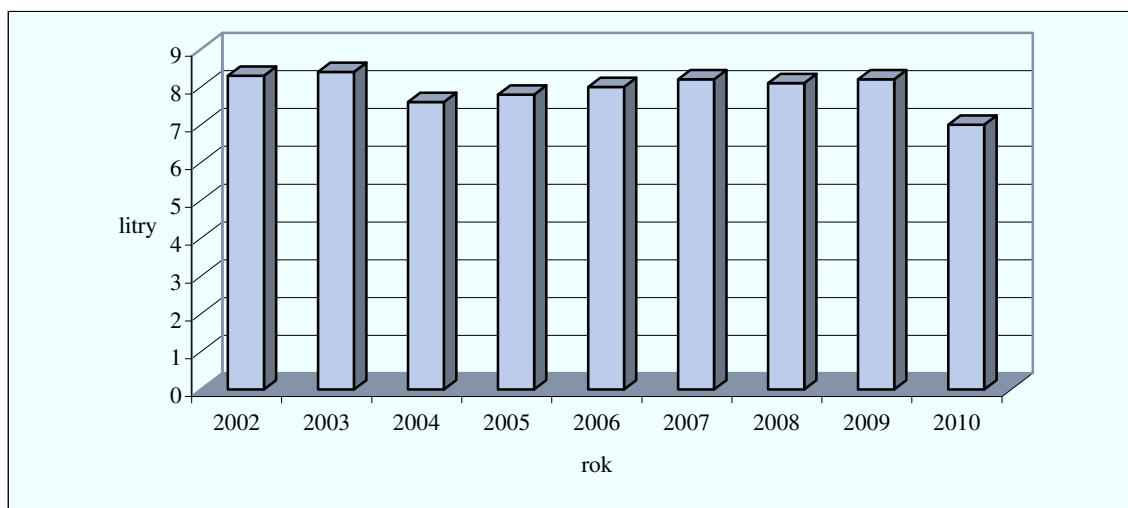

Vývoj příjmů spotřební daně v komoditě líh zaznamenal v průběhu roku 2010 značné výkyvy. Výrazný nárůst příjmů v prvním čtvrtletí 2010 byl zapříčiněn předzásobením trhu v závěrečných měsících roku 2009, kdy spotřební daně byla daňovými subjekty odvedena v lednu a únoru 2010.

Mezi příčinu nenaplnění státního rozpočtu v této komoditě patří v souvislosti s probíhající ekonomickou krizí a s náhradou lihovin substitučními výrobky i nižší spotřeba lihovin a vzrůst produkce z pěstitelských pálenic. Tento růst je bohužel spojen s podvody, protože část alkoholu putuje především do restaurací, stánků s občerstvením nebo je stáčen do PET lahví.

Spotřeba lihovin v litrech zahrnuje ušlechtilé destiláty, které obsahují více než 22,5 objemových procent alkoholu. Tyto lihoviny jsou vyrobené buď destilací lihově zkvašených látek nebo mícháním destilátů nebo čistého lihu s přípustnými přísadami. Za lihoviny jsou považovány i emulzní likéry, které obsahují jen 20 objemových procent alkoholu. Veškeré lihoviny se však z hlediska spotřeby alkoholických nápojů přepočítávají na lihoviny s obsahem 40 objemových procent alkoholu.

Graf č. 11 Spotřeba lihovin (40%) za období 2002-2010 (v litrech na osobu)

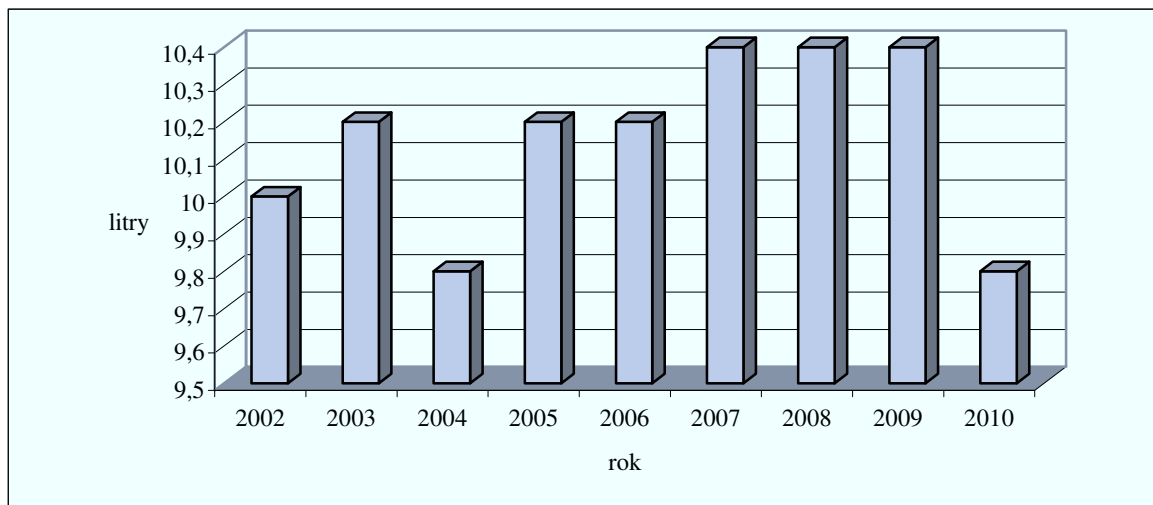

zdroj: zpracováno z údajů Českého statistického úřadu

<http://www.czso.cz/>

Dalším z hlavních faktorů je snížení konzumace nápojů obsahující vysoké procento lihu. Jak je patrné z grafu č. 12, kde je zaznamenán vývoj spotřeby alkoholických nápojů v hodnotě čistého lihu na obyvatele za rok.

Graf. č. 12 Vývoj spotřeby alkoholických nápojů v hodnotě čistého lihu
v období 2002 – 2010 (v litrech na osobu)

zdroj: zpracováno z údajů Českého statistického úřadu

<http://www.czso.cz/>

4.4.2. Vývoj inkasa spotřební daně z vína po vstupu ČR do EU

Přijetím zákona o spotřebních daních se změnila i sazba spotřební daně z vína. Spotřební daň se ustálila takto

Tabulka č. 3 Výše sazby daně z vína do 01.05.2004

Text	Sazba daně
Šumivá vína podle § 93 odst. 2	2 340 Kč/hl
Tichá vína podle § 93 odst. 3	0 Kč/hl
Meziprodukty podle § 93 odst. 4	2 340 Kč/hl

Zdroj: vlastní zpracování z dat na

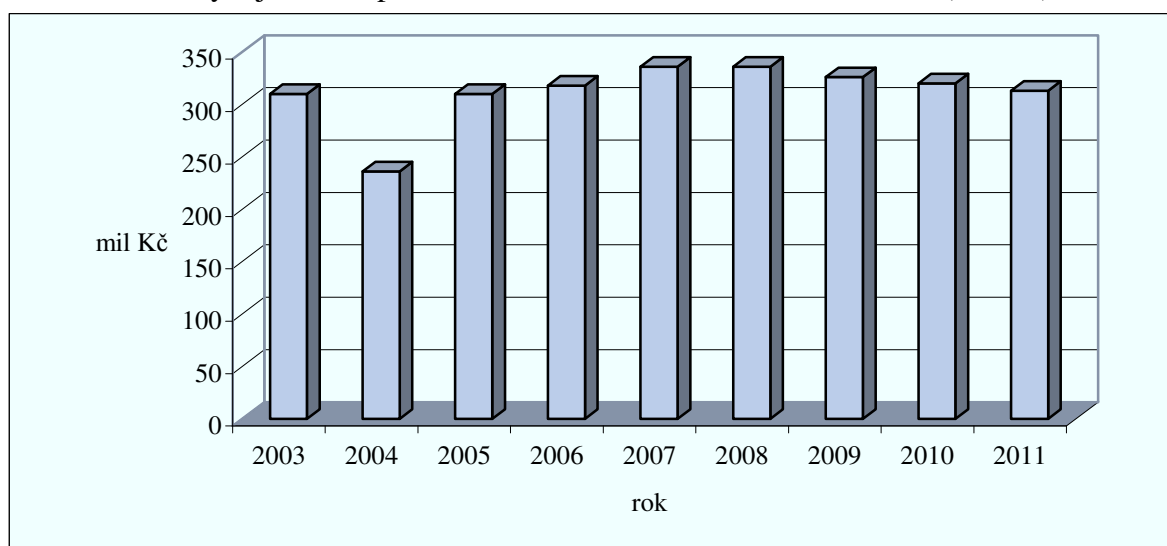
<http://www.celnisprava.cz/>

a vymezily se předměty daně do třech základních skupin – šumivá vína, tichá vína a meziprodukty. Oba pojmy jsou specifikovány. **Šumivá vína** jsou popsána jako vína plněná „do lahví s hřibovitou zátkou pro šumivé víno, která je upevněná zvláštním K porovnání je opět uveden procentuální podíl jednotlivých výrobků spotřebních daní na celkovém inkasu spotřební daně v roce 2011. úchytným zařízením, nebo které při uzavřeném obsahu při 20 °C mají přetlak 3 bary a více, který lze odvodit z přítomnosti rozpuštěného oxidu uhličitého“. **Tichá vína** jsou pak vína, která výše uvedenou definici

nesplňují, zjednodušeně řečeno vína bez obsahu oxidu uhličitého. Tiché víno, je víno, které nešumí. Není tedy ani perlivé, ani šumivé. Neobsahuje významné množství oxidu uhličitého. Především zvýšená výroba a prodej tichého vína nemají vliv na inkaso státního rozpočtu z důvodu nulové sazby daně. Víno tedy nepatří mezi nosné komodity příjmů do státního rozpočtu.

U daně z vína a meziproductů je vidět velký pokles v roce 2004 v příjmech, ke kterému došlo v důsledku zvýšené výroby a prodeje tichých vín, které jsou zatíženy nulovou sazbou spotřební daně.

Graf č. 13 Vývoj inkasa spotřební daně z vína v letech 2003-2011 (mil Kč)

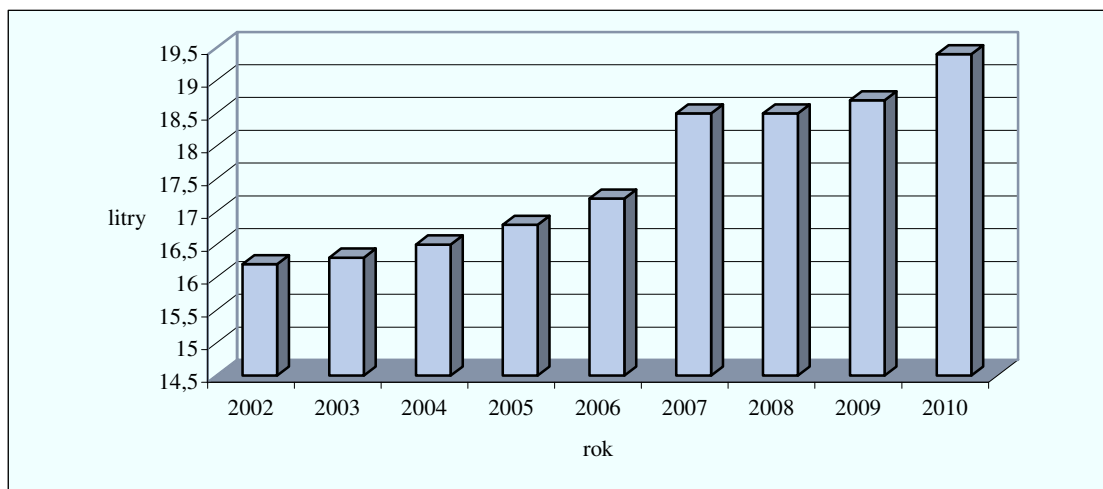

Zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR

<http://www.celnisprava.cz/>

U spotřební daně z vína se musí konstatovat, že přestože spotřeba vín stoupá, viz graf č. 14, tak tato skutečnost nemá vliv na inkaso státního rozpočtu vzhledem k nulové sazbě spotřební daně. U spotřební daně z vína tak nebyly zaznamenány významné výkyvy v příjmu do státního rozpočtu.

Graf č. 14 Spotřeba vína v období 2002-2010 (v litrech na osobu)

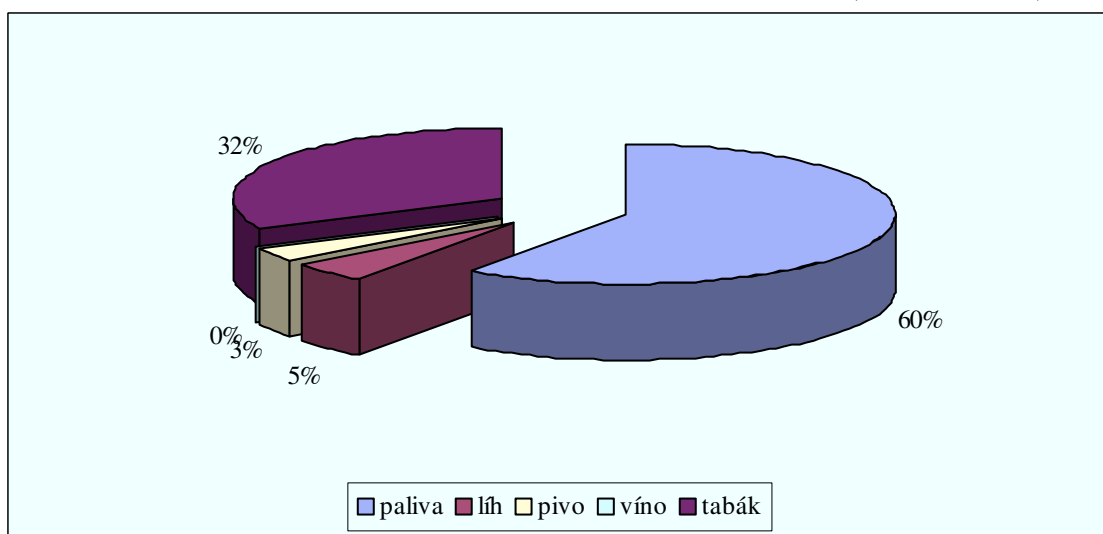

zdroj: vlastní zpracování z údajů Českého statistického úřadu <http://www.czso.cz/>

Do spotřeby vín v litrech se zahrnuje víno hroznové, ovocné, sladové, šumivé i medovina, které jsou vyrobeny průmyslově i v domácnostech.

V porovnání podílu spotřebních daní na inkasu v roce 2003, před účinností zákona č. 353/2003 Sb., zákon o spotřebních daních, (viz graf č. 7) s rokem 2011 po účinnosti zákona a po vstupu ČR do EU je patrný mírný pokles podílu na inkasu spotřebních daní u všech daní mimo daně z tabákových výrobků.

Graf č. 15 Procentní podíl vybraných spotřebních daní na inkasu v roce 2011 (v mil Kč, v %)

zdroj: vlastní zpracování z údajů Celní správy ČR <http://www.celnisprava.cz/>

4.5. Aspekty výběru spotřební daně z lihu a daně z vína

Nepřímé daně nejsou tak často podrobovány ekonomické analýze a nevedou se o nich dlouhé diskuse. Usnadňují tak plánování rozpočtu, jsou nepostradatelným zdrojem financí a tvoří významnou složku daňové zátěže obyvatelstva. Další výhodou je jejich relativně snadné zvyšování a proto prokazují mnohem vyšší spolehlivost v přínosu do státního rozpočtu. Alkohol a cigarety, které mají negativní vlivy na lidské zdraví, jsou nejnadanějším cílem k získání prostředků do státního rozpočtu.

V České republice se tradičně zdaňuje hlavně alkohol, tabákové produkty a minerální oleje. Sazby téměř všech spotřebních daní se zvyšovaly k 1.1.2010, proto by bylo rozumné ponechat prostor k ustálení situace na trhu. Další zvýšení sazeb by mohlo vést ke zvýšení rizika růstu černého trhu.

Černý trh se rozrůstá do gigantických rozměrů. Samozřejmě, že černý trh byl, je a bude za každé politické situace. Potlačit se ho do ztracena nepodaří nikdy. Snahou všech, ale hlavně státu však musí být to, že nepřeroste do takových rozměrů, že by ohrozil širokou veřejnost.

Víno není zajímavou komoditou ke vzniku daňových úniků. Spotřeba šumivého vína není vysoká a navíc jde o luxusnější zboží, u kterého dají kupující přednost renovované značce než nižší ceně. Takže zde k daňovým únikům nedochází.

Nejvýraznější složkou černého trhu nápojů a potravin je samozřejmě líh. To se projevuje výrobou pančovaných lihovin a podvody s alkoholem. Jedná se hlavně o daňové úniky spojené s výrobou a distribucí alkoholu při kterých stát trácí až 10 miliard Kč ročně. Podle Unie výrobců lihovin je zhruba 20-30% prodaných lihovin v ČR vyrobeno nelegálně tedy bez odvedení spotřební daně. Většina vypáleného alkoholu se zkonsumuje v restauracích, nemalá část pochází z pěstitelského pálení. Právě v restauracích nižší cenové kategorie, tržnicích a vietnamských obchodech se objevuje nejvíc pančovaného alkoholu. Zisky zde jsou obrovské, ale hlavně rychlé. Trikem majitelů restaurací je přelévání lihovin pochybné kvality do lahví značkových verzí a následný prodej zákazníkovi za cenu lihoviny renovované značky.

Čím více se bude zvyšovat spotřební daň, bude se černý trh stávat atraktivnější, konzumenti budou přecházet na krabicové víno a budou rozšířené podvody s alkoholem, na kterých se tratí miliardy korun. Jde hlavně o daňové úniky spojené s výrobou a distribucí alkoholu. Podvodníci vyrábí falešný alkohol z denaturátu. Denaturovaný ethanol (též denaturovaný líh) je ethanol, ke kterému byla přidána aditiva, aby se zabránilo jeho pití. Někdy bývá obarven. Tradičním denaturačním činidlem býval 10% methanol, a takový denaturovaný ethanol se pak nazývá "methylovaný líh". Při denaturaci bývá cílem dosáhnout nechtěné denaturační přísady oddestilovat. Ještě nedávno byl problém u koupeného nezdaněného denaturovaného lihu (hlavně z Polska, nyní ale i z Maďarska a Slovenské republiky). Ten je chráněný proti zneužití uměle přidanými látkami, a tak ho museli podvodníci „čistit“ savem nebo chlornanem sodným. Poté byl použit na výrobu lihovin. Osvobození denaturovaného ethanolu od daní se datuje již od poloviny 19. století.

Varováním byl rok 2012, kdy musela být vyhlášena v ČR prohibice z důvodu pančování lihovin. V souvislosti s vlnou otrav metylalkoholem ministerstvo zdravotnictví s okamžitou platností zcela zakázalo prodej a nalévání tvrdého alkoholu nad 20 procent na celém území České republiky.

Stát v tomto období tratil nejen milionové částky denně, dle odhadu 25 milionů Kč za den, což činí cca 750 milionů Kč za měsíc, ale hlavně lidské životy. K peněžním ztrátám je třeba připočítat i ztrátu na výběru sazby DPH ve výši 20 procent a samozřejmě další částky budou chybět i na dani z příjmů (dopad byl na tržby obchodníků a restaurací, sníží se tedy zisk, což se podepíše na nižším výběru daně z příjmů). A to se samozřejmě dotkne všech, protože chybějící částky se do státního rozpočtu budou muset nějak doplatit.

Na černém trhu se podle odhadů pohybuje až několik tisíc litrů lihu. Jen v roce 2011 bylo odhaleno přes 20 tisíc litrů nelegálního lihu a přes 320 tisíc litrů nelegálních lihovin. Během prohibice v ČR (13 dní) bylo zabaveno odhadem více jak několik set tisíc litrů nelegálních lihovin a dalších několik tisíc litrů nelegálního lihu.

Dle unie výrobců a dovozců lihovin České republiky se ročně spotřebuje na osobu 16 litrů čistého alkoholu. Stát ročně kvůli prodejm nezdaněného alkoholu přijde na daních o více než 1,6 miliardy korun. Zhruba 1,3 miliardy Kč unikají státu na spotřební dani, více než 300 milionů korun na DPH.

Zvýšení sazeb spotřebních daní v roce 2010 stát prezentoval jako faktor, který povede k vyššímu výběru daní. Nestalo se tak. Z poklesu výběru spotřebních daní výrazně trápí stát, který si od zvýšení spotřební daně z lihu a lihovin sliboval přínos do rozpočtu. Důvodů pro pokles výběru spotřební daně může být několik. Lidé preferují líh prostřednictvím levného vína, protože je to vyjde levněji než v lihovinách. Někteří výrobci s velkým podílem na trhu začali snižovat obsah alkoholu v lihovinách, aby ušetřily. Sledován je také návrat k domácímu pálení lihovin. Dalším důvodem může být zdražení lihovin po navýšení spotřební daně, na rozdíl od vína. Výsledkem je pokračující nárůst prodeje levného krabicového vína. Podle Unie výrobců lihovin loni Češi vypili více alkoholu ve víně než v lihovinách, a to zejména kvůli konzumaci levných vín v krabicích a PET lahvích. Lihoviny a tabákové výrobky navíc na český trh pronikají i nelegálními způsoby ve formě padělání či pašování, protože míra zdanění se blíží svému limitu.

Dalším důvodem nízkého výběru spotřebních daní může být i nulová sazba u spotřební daně z vína. Tuzemští výrobci a dovozci lihovin se snaží prosadit zrušení nulové sazby. Zatímco ostatní alkoholické nápoje stát spotřební daní reguluje, víno ne.

To, že se zvyšuje spotřební daň z lihu a lihovin podněcuje nelegální výrobce alkoholu. V posledních letech se celní správě dařilo zatlačit černý trh do pozadí, ale rokem 2011 se situace změnila. Nelegální výrobci se aktivizovali do počátku roku 2010, kdy mohou po zvýšení spotřební daně inkasovat vyšší zisky. To pociťují zejména malí výrobci, kteří nemají tolik možností bránit falšování svých lahví a etiket jako ti velcí. Velcí výrobci mají prostředky na lepší zabezpečení svých výrobků. Mají své lahve, lepší etikety. To všechno jsou nákladné věci, které si malý výrobce nemůže dovolit. Malým výrobcům proto dělá problém zabezpečit si své výrobky tak, aby nelegální producenti jejich produkty nepančovali.

Z kauzy „Metanol“, v září roku 2012, mohla veřejnost zjistit, že ani povinné značení lihovin kontrolní páskou, umístěnou přes uzávěr lahve, není zajištěno, že se nejedná o nepančovaný alkohol. Kontrolní pásy totiž nejsou vydávány dle lihovitosti výrobku a nejedná se o ceninu, tudíž z umístění kontrolní pásky se neplatí spotřební daň jako je tomu u tabákových výrobků. I když kontrolní pásy obsahují řadu ochranných prvků, tak se na trhu objevují jejich padělky. Tyto padělky bývají nejčastěji odhaleny na lihovinách

typu vodky či Tuzemáku a jsou odhaleny na tržnicích nebo večerkách. Značný podíl na jejich výrobě a následném prodeji mají občané asijské národnosti.

Tento trend podryvá jak příjmy státního rozpočtu tak deformuje podnikatelské prostředí (lidé nakupují nezdaněné výrobky na černém trhu). Z praxe vyplývá, že nelze zvyšovat spotřební daně do nekonečna. Více peněz do státního rozpočtu se tím nezískává. Spíše naopak. Lidé šetří a vyšší daně se stávají brzdou hospodářského růstu. V jistém okamžiku přijde bod, kdy další zvyšování daní má za následek pokles výběru

5. ZHODNOCENÍ VÝSLEDKU A DOPORUČENÍ

Za nepříznivý vývoj inkasa můžou s největší pravděpodobností nárůsty sazeb daně. V situaci napjatého veřejného rozpočtu stát logicky hledá nejen úspory, ale také potenciál pro zvyšování výnosů. Každé zvýšení spotřebních daní, respektive nepřímých daní je velkým bržděním hospodářského růstu. Velkou chybou bylo zvýšení daně z přidané hodnoty, kdy od ledna 2012 vzrostla dolní sazba daně z 10 na 14 procent. Skokový nárůst sazby DPH u potravin může zvýšit jejich tuzemské ceny nad úroveň sousedních států, čímž vznikne možnost jejich významnějšího dovozu v rámci jednotného tržního prostoru zemí EU.

Pokud se zvyšují sazby daně, zdražuje se a lidé méně utrácí. Přehnaně vysoké ceny odvádějí zákazníky jinam. A to se může očekávat i od zvýšení spotřebních daní. Budou se snižovat příjmy rozpočtu, bude se podlamovat koupěschopnost občanů a lidé budou nakupovat v cizině, zvýší se motivace k ilegální výrobě, pašování a prodeji nezdaněného zboží, ale hlavně k rozšiřování černého trhu s alkoholem.

Za největší faktor k podpoře černého trhu je považována výše spotřební daně za alkohol. Zástupci renomovaných značek i černí výrobci se shodují v jednom: úměrně tomu, jak se daň zvyšuje, roste i černý trh a zisky z něho jsou obrovské v porovnání s rizikem.

Z toho vyplývá, že cesta k vyšším příjmům státního rozpočtu nevede přes neustálé zvyšování spotřebních daní, ale přes důslednější výběr daní a potlačování daňových úniků.

Novinka, která se chystá na spotřební dani z vína tj. zdanění vína, které by do státního rozpočtu mohlo přinést až dvě miliardy korun ročně, chybějící částku ve státním rozpočtu nezalepí. Aby zavedení nové daně nevedlo spíše k úpadku domácí produkce. S největší pravděpodobností taková situace zlikviduje české vinaře a české vinařské závody. Nemělo by se dopustit, aby na českém trhu bylo více dovozového vína a méně českého kvalitnějšího. Každé navýšení daní se promítá do konečné ceny pro spotřebitele. Nelze také srovnávat spotřební daň z vína a spotřební daň z piva. U piva stát dostává spotřební daň na litr a stupeň. Ale podobný princip zdanění u vína nedává smysl. Zatímco u ceny lihovin a piva platí, že čím více alkoholu, tím více také stojí, u vína tomu tak není. Nejdražší a nejkvalitnější vína jsou vína slámová a ledová, které mají

ze všech druhů vín nejméně alkoholu. Naopak nejlevnější stolní vína mají alkoholu nejvíce.

Zdaněním vína plyne pro společnost více negativ než pozitiv. Mohou nastat určitá rizika. Výroba vína je během na dlouhou trať. Jen vysázení vinic vyjde na miliony korun a zhruba po čtyřech letech se vinař dočká první sklizně. Návratnost investic se tak pohybuje mezi deseti až patnácti lety. Nejde tedy srovnávat výrobu vína s výrobou piva (kde se chmel už dá pořídít v sušeném stavu). Na zavedení spotřební daně by doplatila vinařská turistika hlavně na jižní Moravě. Hosté by se přesunuli do Rakouska a ostatní lidé by nakupovali levnější vína ze zahraničí.

Mezi pozitivna lze zařadit fakt, že daň by přispěla k tomu, že by se narovnal daňový systém, který dosud spotřební daní zatěžuje jen pivo. Už dávno neplatí, že výrobci vína jsou malí, zatímco producenti piva velcí a daň se u nich dobře vybírá. I víno produkují obři a pivo dnes už vaří i mikropivovary s výstavem několika set nebo jen pár tisíc hektolitrů ročně. Dále že by byla zachována zásada neutrality: nerozlišovat tichá a šumivá vína.

Ministr financí naznačuje, že by daň z vína mohla činit 10 Kč na litr. Do státní kasy by desetikorunová spotřební daň přinesla až dvě miliardy korun ročně. Tato částka ovšem pokryje minimální část z daňových úniků do státního rozpočtu způsobených černým trhem u spotřební daně z lihu.

Jako opatření pro dlouhodobé omezení rozšiřování černého trhu s lihovinami se nabízí

- dokonalá evidence pohybu denaturovaného lihu,
- zavedení registračních pokladen,
- zavedení omezení pro prodej alkoholických nápojů (kamenné obchody)
- a zpřísnění podmínek pro zavedení daňového skladu
- v oblasti výroby alkoholických nápojů zavést stálý celní dozor u výrobců lihu a lihovin s rotací celníků
- zakázat prodej alkoholu v automatech
- nahradit dovážený metanol v tuzemsku vyráběným etanolem
- vydávat kontrolní pásy ke značení lihu a lihovin až po zaplacení spotřební daně, v současnosti je lhůta splatnosti daně 55 dnů po skončení zdaňovacího období (§ 76

zákona o spotřebních daních). Takže lihové výrobky v době splatnosti daně již mohou být dávno prodané a spotřební daň z nich nemusí být odvedena

- ale hlavně překvalifikovat nedovolenou výrobu alkoholu na trestný čin (novelou trestního zákoníku vypadly před dvěma lety tresty za výrobu lihu, která se tak nyní řeší jako přestupek). V souvislosti s tím, by musela být vytvořena stálá speciální kriminalistická skupina, která by se zabývala problematikou týkající se nelegální výroby a obchodu s lihem.

Z uvedeného vyplývá, že k vyřešení problémů s rozšiřujícím se černým trhem nestačí jen legislativní změny a stálé zvyšování sazeb spotřebních daní, ale je třeba se zaměřit na jiné daňové problémy, které by pro náš státní rozpočet byly efektivnější.

Aby se zvýšil přínos spotřebních daní z lihu a z vína do státního rozpočtu je potřeba ponechat výši spotřebních daní několik let beze změn. Nerozšiřoval by se černý trh a pro širokou veřejnost by se ustálily sazby daně, nezvyšovaly se ceny a v ekonomice by opět proudily peníze .

Jak je vidět na příkladu sazeb daně z přidané hodnoty, od r. 2004 platily sazby 19% a 5% až do roku 2008, kdy se sazby zvýšily na 19% a 9% až do roku 2011, kde je zaznamenáno opět navýšení a to na 20% a 10% a dalším rokem skoku je rok 2012, kdy jsou sazby 20% a 14%, – zvýšení daně nevede automaticky ke zvýšení inkasa státu.

Tyto výkyvy sazeb daně lze očekávat i od spotřebních daní, kdy každé zvýšení rovná se zdražení pro spotřebitele a rovná se rozšíření černého trhu.

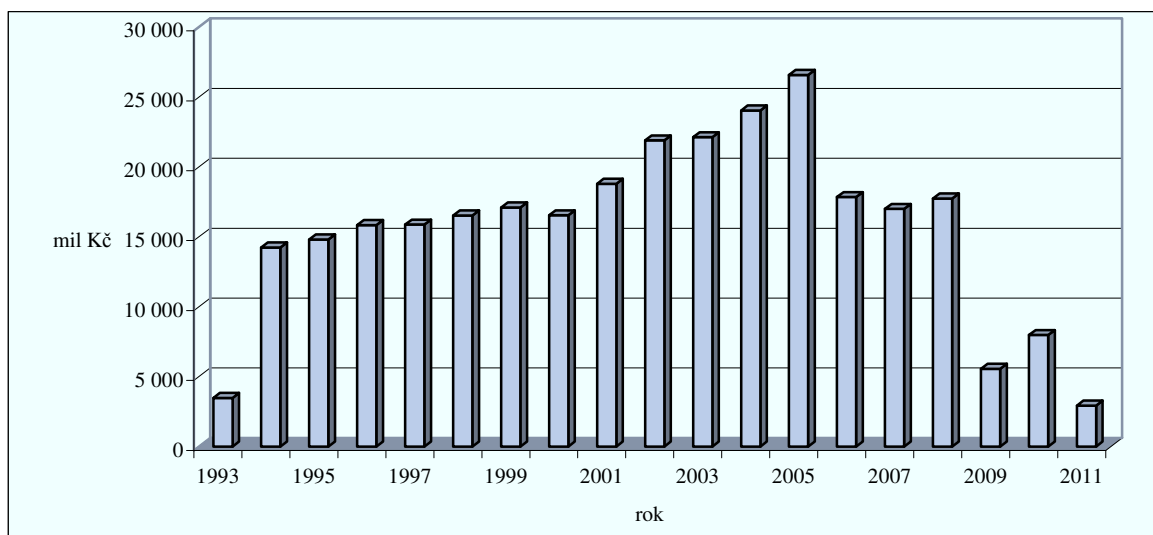
Za větší daňové problémy, které by byly pro státní rozpočet efektivnější, se již několik let zveřejňují problémy na dani z přidané hodnoty a dani z příjmů.

I u DPH, po návrhu na zvýšení sazby na 15 resp. 21% s platností od 1.1.2013, lze očekávat určitý pokles podílu do státního rozpočtu. Za hlavní problém u DPH lze předpokládat zhoršení konkurenceschopnosti stávajících plátců oproti neplátcům DPH. Neexistuje totiž nástroj, který by obchodníka v ČR, převážně fyzické osoby, přinutil k registraci DPH. A u obchodníků – cizinců, kteří se na podnikatelském trhu rozšiřují velkou rychlostí, je registrování k DPH zcela nereálné. Důvodem je výše přiznaných příjmů. Jako řešení by

bylo možné zavedení povinné registrace a uchovávání evidence tržeb (např. povinné elektronické účetnictví, povinné registrační pokladny), a to co s nejbližší platností (cca od 1. ledna 2013).

Největší výkyv ve vývoji inkasa daně z příjmů je patrný na dani z příjmů fyzických osob podávajících přiznání. V následujícím grafu je patrný značný propad u této daně a to hlavně od roku 2009.

Graf č. 16 Přehled vývoje inkasa daně z příjmů fyzických osob v letech 1993-2011 (v mil Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z dat <http://eds.mfcr.cz>

Propad inkasa je patrný již v roce 2006. Tato změna je nejvíce způsobena možností slevy na dani. Sleva na dani za poplatníka, manželku atd. se odečítá již od vypočtené daně, takže dochází ke značnému poklesu v placení daňové povinnosti na účty Finančních úřadů. V minulých letech se slevy odečítali od základu daně a až poté mohla být vypočtena daňová povinnost a to v progresivním zdanění.

Rok 2009 byl samozřejmě po celém světě poznamenán světovou hospodářskou krizí. I tato situace se odráží ve vývoji inkasa daně z příjmů. Vláda umožnila podnikatelským subjektům zrušení placení záloh na daň, ale hlavně, od téhož roku již neplatí progresivní zdanění příjmů tj. všichni nyní platí 15% ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně a byl zrušen minimální základ daně. Dalším největším zásahem do státního

rozpočtu je vyplácení nároku na daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Těchto daňových bonusů nejvíce využívají a s největší pravděpodobností zneužívají cizinci.

Dalším velkým problémem jsou daňové paušály, kde dochází k největšímu podílu zneužívání (nejvíce v první a druhé kategorii-80 resp. 60%). Při využití paušálu 80% se osoba samostatně výdělečně činná stává plátcem daně z příjmů až při příjmech překračujících 830 tis. a i z této částky vychází daňová povinnost ve výši 0,-- Kč.

Řešením by bylo úplné znemožnění uplatňovat odčitatelné položky v případě uplatnění daňových paušálů u osob samostatně výdělečně činných a zamezení vyplácení daňových bonusů na vyživované děti daňovým subjektům, kteří nejsou příslušníci států evropské unie (např. vietnamci).

Dalo by se říci, že na všech daních, které plynou do státního rozpočtu lze najít účinnější řešení ke zvýšení inkasa státního rozpočtu ČR, než neustálé zvyšování nepřímých daní.

Nic takového se ale na politické scéně nechystá.

6. ZÁVĚR

Daně ze spotřeby byly hojně využívány už od středověku a i dnes jsou významné pro celkový daňový výnos. Zdanění spotřebních daní zvyšuje konečnou cenu výrobků. Spotřební daně zajišťují stabilní výnos celkového daňového výnosu. Protože pokud se srovná, jaký boj se vede na politické scéně o přímé daně a jak málo se mluví o daních spotřebních, je zřejmé, že pro každou vládu je snazší jít cestou nejmenšího odporu a dále zvyšovat spotřební daně. Už se tak ostatně několik posledních let děje. Spotřební daně prakticky rostou pomalu neustále, kdežto daňová zátěž firem a zaměstnanců se spíše snižuje. A není důvodu se domnívat, že v blízké budoucnosti dojde k nějaké zásadní změně.

Cesta k vyšším příjmům státního rozpočtu nevede přes neustálé zvyšování spotřebních daní, ale přes důslednější sledovanost trendů ve vývoji způsobů daňových úniků, jejich omezení a větší postih provinilých subjektů.

Odhalování černého trhu a následně daňových úniků je velmi obtížné. Po obchodování s pohonnými hmotami a podvody s DPH je za další rizikový faktor z hlediska daňového úniku označován nezdaněný líh. Za hlavní problém je také celkově považován malý přínos spotřební daně z lihu a z vína do státního rozpočtu ČR.

Díky provedené deskripci vybraných ustanovení zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, daň z lihu a daň z vína, se ukázaly určitá pozitiva pro výběr spotřebních daní do státního rozpočtu. Jedná se hlavně o povinné značení lihu, odhalení rizikových zásilek lihu na území ČR a legislativní změny ve způsobu denaturace. Ale naproti tomu rozbor určitých ustanovení ukázal i nežádoucí negativa, jako je například výroba nelegálního lihu hlavně v garážových pálenicích, výroba alkoholických nápojů z nezákonně získaného lihu a nelegální obchodování s kontrolními pásky ke značení lihu, ale nejmarkantnějším negativním důsledkem je neodvedení finančních prostředků do státního rozpočtu ČR.

Na základě provedené analýzy forem daňových úniků u spotřební daně z lihu jsou navrženy opatření, která by omezila rozšiřování černého trhu s lihovinami. Problematice černého trhu s lihovinami je třeba věnovat dostatečnou pozornost. Povinné subjekty budou totiž vždy hledat cesty, jak se vyhnout daňové povinnosti a budou před správci daně „o krok napřed“.

Absolutně není zapotřebí zvyšování jakékoli daně. Největším efektem by mělo být zprůhlednění veřejných zakázek, snížení enormního rozsahu korupce, vyslyšení připomínek ke špatným zákonům a novelám.

Seznam schémat, tabulek a grafů

Seznam schémat:

Schéma č. 1: Selektivní daně ze spotřeby

Schéma č. 2: Přehled spotřebních daní

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Sazby daně u spotřební daně z lihu

Tabulka č. 2: Výše sazby spotřební daně z lihu od 01.05.2004

Tabulka č. 3: Výše sazby daně z vína od 01.05.2004

Tabulka č. 4: Výše sazby spotřební daně z lihu od 01.01.2010

Seznam grafů:

Graf č. 1: Vývoj příjmů a výdajů státních rozpočtů v ČR v letech 2002-2010

Graf č. 2: Vývoj inkasa přímých, nepřímých a ostatních daní v letech 1994-2011 do státního rozpočtu ČR

Graf č. 3: Procentní podíl vývoje inkasa přímých, nepřímých a ostatních daní v letech 1994-2011 do státního rozpočtu ČR

Graf č. 4: Vývoj příjmů nepřímých daní v období 1994-2011

Graf č. 5: Vývoj příjmů vybraných nepřímých daních v období 2003-2011

Graf č. 6: Procentní podíl vybraných nepřímých daní ve státním rozpočtu ČR v letech 2003-2011

Graf č. 7: Procentní podíl vybraných spotřebních daní na inkasu v roce 2003

Graf č. 8: Vývoj inkasa spotřební daně z lihu v letech 1993-2003

Graf č. 9: Vývoj inkasa spotřební daně z vína v letech 1993-2003

Graf č. 10: Vývoj inkasa spotřební daně z lihu v letech 2003-2011

Graf č. 11: Spotřeba lihovin (40%) za období 2002-2010

Graf č. 12: Vývoj spotřeby alkohol. nápojů v hodnotě čistého lihu v období 2002-2010

Graf č. 13: Vývoj inkasa spotřební daně z vína v letech 2003-2011

Graf č. 14: Spotřeba vína v období 2002-2010

Graf č. 15: Procentní podíl vybraných spotřebních daní na inkasu v roce 2011

Graf č. 16: Přehled vývoje inkasa daně z příjmů fyzických osob v letech 1993-2011

7. Seznam použitých zdrojů:

- [1] HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK Jan, DOBEŠ Jan, *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. 2. vydání, Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2005, ISBN 8071067091 978
- [2] HRSTKOVÁ, DUBŠEKOVÁ, Lenka, *Daňový řád 2011*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, ISBN 978-80-7357-650-9
- [3] HUBINKOVÁ, Zuzana, a kol. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 3., aktualizované, doplněné a přepracované vydání, Praha: Grada Publishing, a.s., 2008, ISBN 978-80-247-1593-3
- [4] KOBÍK, Jaroslav, JUDr. KOHOUTKOVÁ, Alena, *Daňový řád s komentářem*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství ANAG, 2010, ISBN 978-80-7263-616-7
- [5] KOTENOVÁ, Bohumila, PETROVÁ, Petra, TOMÍČEK, Milan, *Zákon o spotřebních daních. Komentář*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, ISBN 978-80-7357-549-6
- [6] PAVLÁSEK, Vlastimil, HEJDUKOVÁ, Pavlína, *Veřejné finance a daně v České republice*. 1. vydání, Plzeň: NAVA-Nakladatelská a vydavatelská agentura, 2010, ISBN 978-80-7211-360-6
- [7] ŠULC, Ivo, *Zákon o spotřebních daních s komentářem k 1. 4. 2010*. 3. aktualizované vydání, Praha: Nakladatelství ANAG, 2010, ISBN 978-80-7263-608-2
- [8] VANČUROVÁ, Alena: *Daňový systém ČR 2010*. Desáté aktualizované vydání, Praha: 1.VOX a.s. – nakladatelství, 2010, ISBN 978-80-86324-86-9
- [9] OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování podnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
- [10] ŠIROKÝ, Jan, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xvi, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- [11] TOŠOVSKÁ, Eva, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Makroekonomické souvislosti ochrany životního prostředí: s praktickou aplikací*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2010, xxi, 201 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-308-0.

[12] ČERNOHORSKÝ, Jan, Petr TEPLÝ a Leoš VÍTEK. *Základy financí: s praktickou aplikací*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 304 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-247-3669-3.

Internetové zdroje:

[13] *Daňový portál pro všechny* [online]. 2010 [cit. 2011-12-04]. Www.berne.cz. Dostupné z WWW: <http://www.berne.cz/dane/>.

[14] *Celní správa České republiky* [online]. 2009 [cit. 2011-12-04]. Www.celnisprava.cz. Dostupné z WWW: <http://www.celnisprava.cz/cz/dane/Stranky/default.aspx>

[15] *Finance.cz-daně,banky,kalkulačky...* [online]. 2000-2011 [cit. 2011-12-04]. Www.finance.cz. Dostupné z WWW: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/informace/dph-a-spotrebni-dane/spotrebni-dan/>

[16] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2005-2009 [cit. 2011-12-04]. Www.mfcr.cz. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Leta_totality_1948-1989.pdf

[17] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2005-2009 [cit. 2011-12-04]. Www.mfcr.cz. Dostupné z WWW: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Novy_zacatek_1989-2004.pdf

Zákony:

[18] Česko. Zákon o lihu. In *Sbírka zákonů*. 1997, 21, s. 1-30.

[19] Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních dostupný z WWW: *Česká daňová správa* [online]. 2006-2011 [cit. 2011-12-04]. Www.cds.mfcr.cz. Dostupné z WWW: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/legislativa_metodika_793.html?year=0>.